

Vlaams
Parlement

vergadering **C124**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 18 februari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van asielzoekers en vluchtelingen op de arbeidsmarkt – 876 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het groot aantal vacatures voor knelpuntberoepen – 1020 (2015-2016)	10
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toenemende verkoop van dienstencheques in 2015 en de rendabiliteit van het systeem – 1064 (2015-2016)	14
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over overleden dienstenchequegebruikers – 1107 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vermoede fraude met dienstencheques met accounts van overledenen – 1125 (2015-2016)	18
VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de problemen met Sodexo naar aanleiding van de migratie van dienstencheques van het federale niveau naar Vlaanderen – 1124 (2015-2016)	22
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de problemen van personen met hoogsensitieve kenmerken op de arbeidsmarkt – 1015 (2015-2016)	28
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rechten en plichten van jonge niet-toeleidbaren op de arbeidsmarkt – 1022 (2015-2016)	32
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de koppeling van de VDAB-databank met die van Onderwijs in het kader van de bestrijding van jeugdwerkloosheid – 1119 (2015-2016)	37
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toename van langdurig ziekteverzuim bij werknemers – 1106 (2015-2016)	40

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de activering van asielzoekers en vluchtelingen op de arbeidsmarkt – 876 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag bouwt voort op uw antwoord op een actuele vraag die ik u in het begin van dit jaar in de plenaire vergadering stelde, meer bepaald op 6 januari. U zei toen over de activering van asielzoekers en vluchtelingen op de arbeidsmarkt onder meer dat u eerst een beeld wilde krijgen van de competenties. Met name de loopbaan-oriëntatie zou u, zo zei u toen, daar de komende dagen of weken meer inzicht in kunnen geven.

U zei ook dat het een complex verhaal is. Volgens u zijn er een heel aantal asielzoekers en vluchtelingen die "heel moeilijk bemiddelbaar zullen zijn", terwijl er anderzijds ook vluchtelingen zijn "die we naar een job kunnen begeleiden voor jobs die we vandaag niet ingevuld krijgen vanuit Vlaanderen". Dat betreft onder meer de knelpuntvacatures.

Een erkende vluchteling heeft inderdaad toegang tot de arbeidsmarkt. Hij is ook vrijgesteld van een arbeidskaart. Subsidiar beschermden kunnen ook aan het werk, namelijk met een arbeidskaart C. Ook asielzoekers kunnen nog tijdens hun procedure, na vier maanden, toegang krijgen tot de arbeidsmarkt met een arbeidskaart C indien het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) dan nog geen beslissing zou hebben genomen. De Federale Regering heeft de termijn immers recent nog verkort van zes tot vier maanden.

In uw beleidsbrief, waarin u het specifiek heeft over de aanpak van de asielcrisis, stelt u dat u: "een verhoogde aflevering voorziet van het aantal arbeidskaarten, beroepskaarten, ...". De beslissing van de Federale Regering om de toelating tot de arbeidsmarkt terug te brengen tot vier maanden zou dat proces volgens u nog kunnen versnellen. In uw beleidsbrief staat ook: "In elk geval willen we er binnen mijn bevoegdheid alles aan doen opdat nieuwkomers zo snel en zo duurzaam als mogelijk aan werk geraken".

Enkele dagen na het debat in de plenaire vergadering stond in De Morgen dat u samen met VDAB een strategie op punt hebt gesteld. Uiteraard wil ik graag van u vernemen welke strategie u precies hanteert met betrekking tot de dienstverlening van VDAB aan asielzoekers en vluchtelingen om hen in te zetten op onze arbeidsmarkt.

Minister, ik heb daarover een aantal specifieke vragen. In de zomer van 2015 is er de massale instroom van asielzoekers geweest. Als we er rekening mee houden dat ze na vier maanden een arbeidskaart kunnen aanvragen, dan zijn er allicht eind vorig jaar al heel wat aanmeldingen geweest van asielzoekers en vluchtelingen bij VDAB. Kunt u daarvan een stand van zaken geven? Heeft de instroom zich al gemanifesteerd bij VDAB? Zo niet, wanneer verwacht u die? En hoeveel verwacht u er binnen welke termijn?

Hebt u inmiddels, zoals gezegd in de plenaire vergadering begin dit jaar, een duidelijk zicht op de competenties van de asielzoekers en vluchtelingen? Kunt u de situatie ook toelichten?

Welk beleid ontwikkelt VDAB momenteel ten aanzien van de asielzoekers en vluchtelingen? Neemt VDAB bijzondere initiatieven ten aanzien van hen? Hoe

zorgt u ervoor dat ook de dienstverlening aan andere werkzoekenden niet in het gedrang komt?

In welk budget voorziet u dit jaar specifiek voor de dienstverlening aan asielzoekers en vluchtelingen? Zult u prioritair inzetten op hen of geeft u er de voorkeur aan in eerste instantie maatregelen te nemen voor het inschakelen van de reeds bestaande, vrij grote, reserve aan werkzoekenden in Vlaanderen?

Kunt u meedelen hoeveel asielzoekers en vluchtelingen naar een knelpuntberoep kunnen of zullen worden toegeleid?

Welke besprekingen zijn er eventueel al gevoerd of welke afspraken zijn er desgevallend gemaakt met de diverse economische sectoren met betrekking tot de tewerkstelling van asielzoekers en vluchtelingen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, dames en heren, mijnheer Janssens, u vroeg naar de te verwachten instroom. Wij verwachten de eerste instroom van betekenis vanaf maart 2016. In vergelijking met 2015 verwachten we in de loop van 2016 10.000 extra nieuwkomers. Er zijn altijd nieuwkomers, maar dit gaat over een surplus van 10.000 in vergelijking met 2015.

Voor asielzoekers die bemiddelbaar zijn naar werk of op korte termijn bemiddelbaar kunnen worden, overlegt VDAB met het Agentschap Integratie en Inburgering over het inburgeringstraject. Het is de bedoeling om deze mensen zo snel mogelijk te screenen in functie van hun afstand tot de arbeidsmarkt.

De Dienst Economische Migratie van het Departement Werk en Sociale Economie stelde in de loop van januari 2016 al een eerste stijging vast van het aantal aanvragen voor C-kaarten. Het is natuurlijk niet omdat een C-kaart werd aangevraagd dat er al sprake is van bemiddeling bij VDAB, daar zijn we nog niet aan toe.

Een eerste zicht op de competenties van de asielzoekers en vluchtelingen is er gekomen naar aanleiding van wat die mensen bij de asielaanvraag zelf hebben verteld over wat hun beroep was. Ik heb dat in de plenaire vergadering al verteld, en u hebt dit ook via een schriftelijke vraag opgevraagd. Voor de lijst verwijs ik naar die schriftelijke vraag. (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

U hebt dat antwoord nog niet? Ik heb het bij. Voilà, hier ziet u het. Het is trouwens de lijst die ook volledig in De Morgen stond, ik had dus ook daarnaar kunnen verwijzen. De lijst is er dus.

Als we die een beetje vanop afstand bekijken, merken we dat deze mensen tegenover de huidige instroom asielzoekers gemiddeld lager geschoold zijn. 47 procent van hen heeft geen diploma of enkel een diploma lager onderwijs. Ik moet opmerken dat het over uitermate veel jonge mensen gaat: 54 procent is jonger dan 25 jaar. Dat is belangrijk, het betekent dat hun scholing wellicht door omstandigheden uitgesteld, onderbroken of afgebroken is. De aanpak wordt dus extra belangrijk. Het is immers niet zo dat ze per definitie het potentieel niet hebben om een aantal dingen te leren, dat weten we nog niet, maar ze hebben het diploma niet gehaald.

Voor een meer gedetailleerde screening van de competenties binnen VDAB is het wachten op die verhoogde instroom bij VDAB. Naar het beleid toe beschikt VDAB over een uitgebouwde reguliere werking voor screening, loopbaanoriëntatie, begeleiding, opleiding en bemiddeling voor werkzoekenden, waaronder ook een groep die bezig is voor de anderstaligen uit derde landen. Naast de basisdienstverlening heeft VDAB honderd bemiddelaars die het werken met anderstalige nieuwkomers

als specialiteit hebben. We hebben 120 instructeurs Nederlands voor anderstaligen. Wat de instroom betreft, kunnen we ook een beroep doen op uitbesteding. Er is een extra budget voor beschikbaar gesteld. Bovendien zijn 35 extra bemiddelaars aangeworven met een contract van twee jaar om de instroom op te vangen. Die capaciteitsverhoging moet meer mogelijkheden geven, niet om hen een specifieke dienstverlening te geven, maar om hen dezelfde dienstverlening te kunnen geven. Ze krijgen geen prioritaire behandeling, maar als we dezelfde behandeling willen blijven garanderen aan iedereen, is er extra volk nodig en moeten we extra kunnen uitbesteden.

Volgens de eerste budgetramingen voor 2016 schatten we dat we 18,7 miljoen euro extra middelen nodig hebben. Specifieke budgetposten betreffen dat extra personeel, een verhoging van het provinciale werkingsbudget en de realisatie van centrale projecten met Onderwijs en het Agentschap Integratie en Inburgering. Daarnaast zijn er de specifieke uitbestedingen waar ik het daarnet over had, onder meer voor taal, leren en loopbaanoriëntering. Voor de geïntegreerde dienstverlening van VDAB zoals accountwerking, gebruik van bestaande interactieve databanken, de reguliere NT2- dienstverlening (Nederlands Tweede Taal), wordt de courante VDAB-dotatie aangewend. Daarnaast zijn er nog drie ESF-projecten (Europees Sociaal Fonds). Het eerste is beroepsgericht Nederlands, een NT2-taalopleiding, het tweede is een begeleiding van vluchtelingen naar job als zelfstandige en de derde is een tender naar innovatieve aanpak rond de integratie op de arbeidsmarkt. Het ESF-budget voor de drie oproepen bedraagt 3 miljoen euro over twee jaar. Het streefdoel is dat we die oproepen eind februari kunnen goedkeuren en dat we tussen juni en september kunnen starten.

Er wordt bij VDAB steeds een arbeidsmarktgericht beleid gevoerd, waarin een maatgericht traject zo snel mogelijk naar een job leidt. Dat is de generieke aanpak, voor iedereen en altijd. Voor elke werkzoekende kijken we naar wat iemand kent en kan en we proberen mensen op de kortste weg naar een job te begeleiden. Er wordt dus een evenwichtig beleid gevoerd. Als we al specifieke acties voeren, staan die altijd in relatie tot geconstateerde knelpunten.

Wat uw zesde vraag betreft, is het nog wat te vroeg om te zeggen hoeveel asielzoekers naar een knelpuntberoep kunnen gaan. Het zal afhangen van de competenties in de vacatures op dat moment en uiteraard van de vraag of de asielzoekers naar die job bemiddelbaar zijn. De toeleiding naar de knelpuntberoepen is een functionele doelstelling. Dat is dus een doelstelling die altijd wordt meegenomen in ons tewerkstellingsbeleid. Dat telt voor elke werkloze. We kijken altijd of hij of zij naar een knelpuntberoep kan gaan. De screening en de ondersteunende acties zullen ervoor moeten zorgen dat dit ook voor hen kan gebeuren.

Wat uw laatste vraag betreft, zijn er effectief wel wat werkgeverkoepels- en federaties die interesse hebben getoond voor aanwerving of voor andere engagementen zoals het aanbieden van een werkgerichte taalopleiding en werkstages. VDAB-accountwerking heeft de getoonde interesse opgepikt. VDAB gaat kijken welke samenwerking naar meer concrete acties met die partners kunnen worden opgezet. Als werkgevers open staan, telt dit niet alleen voor de asielzoekers, maar voor wie werkzoekende is, en het is belangrijk dat passende plaatsen worden gevonden voor werken of werkplekleren en dat we daar gebruik van maken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw omstandig antwoord. Het is een mooie nieuwe systematiek om antwoorden op schriftelijke vragen voor het aflopen van de antwoordtermijn mee te brengen naar de commissie. Ik hoop dat andere ministers daarin uw voorbeeld volgen. Ik zal in elk geval daarin het profiel van de asielzoekers kunnen bekijken. We hebben dat

inderdaad ook al in de krant zien staan. Daaruit blijkt dat asielzoekers en vluchtelingen in elk geval geen eenduidig profiel hebben. In elk geval kan de hardnekkige fabel dat het in grote mate over hoogopgeleiden gaat, definitief naar de prullenmand worden verwezen. U hebt ook in uw antwoord gezegd dat bijna de helft geen diploma of enkel een diploma lager onderwijs heeft en dat het dus duidelijk helemaal niet in grote getale over hoogopgeleiden gaat.

Nog twee bijkomende vragen. U hebt gezegd dat de arbeidskaart C kan worden aangevraagd na een procedure van vier maanden, maar dan zijn ze nog niet meteen bemiddelbaar. Hoelang schat u de termijn in tussen de aanvraag van de arbeidskaart en het moment dat men effectief bemiddelbaar is, of kan worden ingezet op de arbeidsmarkt?

Er wordt natuurlijk een screening gedaan over het meten of schatten van de afstand tot de arbeidsmarkt van elke asielzoeker of vluchteling afzonderlijk. Daarbij zal uiteraard allicht ook rekening worden gehouden met hun diploma, maar over de erkenning van de buitenlandse diploma's heeft de heer Leroy van VDAB gezegd dat hij de procedures daarvoor sneller wil laten verlopen. Hoe gaat dat in zijn werk? Kunt u daar wat meer toelichting over geven?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

Jan Hofkens (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord. Het is inderdaad een verder bouwen op de discussies die we in de plenaire vergadering en in vorige commissievergaderingen hebben gehad en waarbij duidelijk is dat die toestroom van vluchtelingen een uitdaging is voor VDAB. Ik steun volledig uw benadering dat ze alle kansen moeten krijgen, niet meer, niet minder, dan een Vlaamse werkzoekende: geen prioriteit, maar een volwaardige aanpak ten aanzien van die groep. Ik ga daar volledig mee akkoord. Het blijkt dat uit de inspanningen die u doet, de budgetten die er zijn en de extra aanwervingen, dat er geen interen is op capaciteit ten nadele van andere werkzoekenden, maar dat u instrumenten ter beschikking stelt om die toevloed op een goede, correcte en degelijke manier te verwerken, zonder afbreuk te doen aan de dienstverlening aan alle andere werkzoekenden.

Ik moet toch aan uw antwoord wat betreft het profiel toevoegen dat er geen al te hoge verwachtingen moeten worden gecreëerd over wat zij op onze arbeidsmarkt als toegevoegde waarde zullen kunnen realiseren. Als ik de eerste cijfers over de profielschets van u hoor, heb ik het gevoel dat dat niet de oplossing zal zijn voor de knelpuntberoepen op onze arbeidsmarkt. Daar moeten we toch een zeker realisme aan de dag leggen. In die context hebt u gezegd dat er de ESF-oproepen zijn waar de werkgevers op willen inschrijven om met bepaalde middelen en steun daar wat meer op in te spelen. De vraag is heel cruciaal. Er is een vraag bij de werkgevers. We lezen in de pers dat werkgevers geïnteresseerd zijn om ook vluchtelingen aan te werven. Hebt u er een zicht op wat die ESF-middelen betreft, wat de concrete projecten zijn bij de kleinere ondernemingen? U hebt gezegd dat het een van de twee pijlers is dat bij kleine ondernemingen vluchtelingen gemakkelijker integreren en dat die hen gemakkelijker ondersteunen. Het zou me benieuwen te weten wat precies de ondersteuning zou kunnen zijn die daar geboden wordt.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, het is een evidentie dat asielzoekers en vluchtelingen zo snel mogelijk moeten worden geactiveerd. Dat zal uiteraard extra inspanningen vergen van VDAB. De Vlaamse Regering heeft een budget gereserveerd en ze wil ook een geïntegreerde aanpak van deze problematiek. Maar vragen als "wordt er prioritair ingezet op asielzoekers en vluchtelingen?", lijken me nogal tendentiekus en niet ter zake doende. Ik ga ervan uit dat, zoals u

ook zegt, iedereen die zich aanbiedt bij VDAB, dezelfde begeleiding krijgt en dat men als gelijken wordt beschouwd binnen dezelfde doelgroep. Dat moet de essentie zijn.

U stelde dat er bij de asielaanvraag een eerste screening van de competenties was. Dat zal uiteraard nog dieper moeten gaan en het zal voor VDAB een uitdaging worden om de juiste competenties in kaart te brengen en die mensen naar een passende job toe te leiden. Een belangrijk element voor ons is ook dat we vaststellen dat er nogal wat ondernemende mensen tussen zitten. We moeten daar zeker voldoende aandacht voor hebben. U sprak ook over projecten om daar uw beleid op in te zetten zodat we op verschillende pistes kunnen werken.

Ik wil in de rand hiervan verwijzen naar het VIER-programma 'De bril van Martin', waarin we een blik op de realiteit krijgen. We zagen dat heel wat van die mensen heel dankbaar zijn en dat ze zich spontaan aandienen voor vrijwilligerswerk. Het is natuurlijk casuïstiek en alle beetjes helpen, maar hoe staat u tegenover die eerste stap, namelijk dat vrijwilligerswerk, als een opstap naar volledige integratie?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, bij de voorgaande grote instroom van vluchtelingen, naar aanleiding van de oorlog in ex-Joegoslavië, hebben we al heel wat ervaring kunnen opbouwen en data kunnen verzamelen om te zien hoe die instroom op de arbeidsmarkt eigenlijk gebeurt. We hebben gezien dat de OCMW's daar een heel cruciale rol in hebben gespeeld. Ik ken alleen de cijfers van het OCMW in Antwerpen. Daar werd twee derde van de nieuwkomers geactiveerd, weliswaar via de toepassing van artikel 60 en dies meer. Zijn er concrete afspraken gemaakt met de OCMW's die de vluchtelingen, zodra ze erkend zijn, vaak opvangen en begeleiden? Het is aangewezen dat men niet naast elkaar werkt maar dat men goed samenwerkt. Is daarover specifiek iets afgesproken? Is daarover samengezeten? Ik had daar graag wat meer toelichting bij.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, het is belangrijk dat de vluchtelingen zo snel mogelijk geactiveerd worden zodat ze kunnen bijdragen aan onze samenleving en dat we dat doen op een manier waarbij Vlamingen en vluchtelingen op compleet dezelfde manier begeleid en behandeld worden.

Dat dat nu 18 miljoen euro meer zou kosten, is niet het probleem. Als we nu niets zouden doen, zou het ons op termijn nog veel meer kosten. Het is goed dat we de inspanning nu leveren. Dat is de best mogelijke manier om het aan te pakken.

Ik heb twee vragen over de cijfers die u gegeven hebt. Als ik het goed gehoord heb – 'correct me if I'm wrong' – gaan de cijfers over het opleidingsniveau over de informatie die de asielzoekers zelf gegeven hebben bij hun aanvraag. Als ik u goed begrijp, gaat het over de asielzoekers en niet over de erkende oorlogsvluchtelingen. Het is heel belangrijk om het verschil te maken, ook omdat u gewezen hebt op het feit dat er een hele groep zeer jonge mensen bij zijn. Uit cijfers weten we dat dat eerder gaat over landen waar de kans op erkenning veel kleiner is. Als ik me goed herinner, kunnen asielzoekers zich vrijwillig inschrijven bij VDAB. Pas als ze erkend zijn, zijn er trajecten waarin ze verplicht worden.

Het is belangrijk om een zicht te krijgen op het verschil in opleidingsniveau tussen de asielzoekers waarvan een belangrijk deel, ongeveer de helft, geen erkenning zal krijgen en dus niet zal kunnen blijven, en de oorlogsvluchtelingen, die wel zullen worden erkend, en die wel, minstens in het begin, een tijdelijk verblijfsrecht zullen krijgen. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Nee? Zit ik op het verkeerde spoor?

Minister, ik heb u ook gevraagd of de VDAB cijfers bijhoudt specifiek gericht op vluchtelingen. In de schriftelijke antwoorden die ik toen op reguliere wijze heb gekregen, stond dat jullie dat niet bijhouden. Ik heb daar wel begrip voor, maar ik zou in de toekomst toch graag cijfers hebben over de erkende oorlogsvluchtelingen. Moeten wij dan vragen stellen in de trend van cijfers over de nieuwkomers komende van buiten de Europese Unie, waarvan een belangrijk deel vluchtelingen zullen zijn? Of houdt u effectief bij wat de vluchtelingenstroom is?

Dat zijn de twee praktische vragen die ik heb. Ten eerste, gaan de cijfers over de opleiding die u hebt gegeven over alle asielaanvragen of over de erkende oorlogsvluchtelingen? Als er een verschil is, wanneer zullen we weten wat dat verschil is?

Ten tweede, kunnen wij u vragen stellen die gaan over de vluchtelingen of moeten wij het telkens hebben over de nieuwkomers komende van buiten de Europese Unie?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Rompuy, ik wilde u niet van de wijs brengen. Ik ken de cijfers niet en hoop dat de minister verder toelichting zal geven. Het lijkt mij echter logisch en ik begrijp ook het antwoord van de minister dat het net omgekeerd was, dat net in de groep van asielzoekers die kans hebben om te blijven het opleidingsniveau het laagste is, omdat hun opleiding blijkbaar onderbroken was, naar ik aanneem door de conflicten die zijn uitgebroken in die landen.

Sinds 2011 – en afhankelijk van het gebied ook 2012 – zijn die conflicten uitgebroken. Ik had begrepen dat die scholingen daardoor zijn stilgevallen. Dat lijkt mij perfect logisch. Daardoor is de groep van asielzoekers die het meeste kans hebben om te blijven, het laagst geschoold.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Rompuy, we zullen proberen de vluchtelingenstroom apart te monitoren. U kunt de vragen dus daarop toespitsen.

Ik beschik vandaag nog maar over weinig gegevens in verband met erkende vluchtelingen. Er zijn er namelijk nog niet veel die erkend zijn. De cijfers die ik heb gegeven, gaan over de asielzoekers. Ik kan die uitsplitsing nog niet maken. Ik kan niet vooruitlopen op een beoordeling en zeggen: 'Ik denk dat die zoveel kans maakt en die andere zoveel.' Dat wil ik niet doen. Voor alle duidelijkheid: vandaag gaat het over de asielzoekers.

Het gaat, zoals de heer Hofkens zegt, vaak om laaggeschoolden. Maar zoals de heer Diependaele zegt en zoals ik daarnet zelf zei, is een heel deel van die mensen – het is een voordeel dat er heel wat jongeren bij zijn – waarschijnlijk 'gestoord' in hun opleiding. Door de conflictsituatie in hun thuisland moesten ze hun opleiding onderbreken. Daarom is het essentieel dat er een screening gebeurt die het potentieel van die mensen inschat. Het kan zijn dat je heel intelligent bent, maar nooit een opleiding hebt kunnen volgen omdat je je in een gebied bevond waar die opleiding niet meer werd gegeven, de school gesloten was enzovoort. Dat is een belangrijk aspect. We moeten niet hoog van de toren blazen. Het gaat niet meteen om hooggeschoolden die onmiddellijk inzetbaar zijn, maar misschien is er wel nog potentieel. Het is essentieel dat we dat uitzoeken, maar dat betekent inderdaad niet dat die mensen meteen inzetbaar zijn.

Mijnheer Janssens, voor alle arbeidskaarten duurt het ongeveer drie tot zes weken vooraleer ze worden toegekend. Zodra die zijn toegekend, kun je je

inschrijven bij de VDAB. Na die eerste serieuze stijging in januari, duurt het dus drie tot zes weken vooraleer ze een kaart krijgen. Nadien kunnen ze naar de VDAB en worden ze opgenomen in de trajecten van de VDAB.

Mijnheer Van Rompuy, het gaat dan niet om erkende vluchtelingen, maar het kunnen gewone asielzoekers zijn. De termijn is van zes maanden naar vier maanden gebracht. Het kan dus zijn dat iemand bemiddelbaar wordt en dan toch nog wordt uitgezet.

Wat de erkenning van de diploma's betreft, verwijs ik naar de minister van Onderwijs. De procedure loopt daar en niet in het domein Werk. Ik weet dat er gesprekken plaatsvinden om uit te zoeken of het kan worden versneld, aangezien er een hoge stroom vluchtelingen is. Dat is ook de vraag vanuit het domein Werk.

Mijnheer Hofkens, ik heb mij wellicht slecht uitgedrukt. Het ESF-project is geen project om asielzoekers of vluchtelingen naar de kmo's te brengen, maar wel om ze zelfstandig te maken. Dat is dus wel iets anders. In de beroepenlijst zijn er – ik zeg maar wat – 1416 handelaars, winkeliers en kleine zelfstandigen. Kunnen we hen hier ook aan een zelfstandige job helpen? Dat is de achtergrond. Ik heb mij allicht slecht uitgedrukt.

Mevrouw Talpe, u vroeg naar het vrijwilligerswerk. In een traject naar werk kan dat zeker worden meegenomen. Ik denk dat de VDAB dat automatisch doet. Wij beginnen pas met de bemiddeling wanneer zij zich inschrijven bij de VDAB, wanneer ze een arbeidskaart hebben of erkend vluchteling zijn. Dat is logisch. Dan is er altijd een traject naar werk, liefst op maat. Dat is de manier van werken van de VDAB, voor iedereen. We komen daar tijdens de volgende weken wellicht nog op terug.

Mevrouw Kherbache, ik ben het er helemaal mee eens dat de OCMW's mee een belangrijke rol kunnen spelen, maar ik weet dat er heel wat overleg is. Ik denk niet dat er specifieke afspraken zijn, maar ik heb het ook niet meteen nagevraagd. We hebben volgende week overleg met de VVSG-werkgroep en daar komt ook dat aspect van OCMW en VDAB alleszins aan bod. Ik meen ook dat die samenwerking tussen OCMW en VDAB alleen maar is verbeterd, en zij zullen ook dit zeker meenemen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik geef een aantal elementen ter afronding. Als we naar het profiel en de scholing kijken, dan mogen we ervan uitgaan dat de lacunes op de arbeidsmarkt die er nu reeds bestaan, niet meteen zullen worden ingevuld door de instroom van de asielzoekers. Er zijn bovendien in Vlaanderen op dit moment al meer dan tienduizend niet- of laaggeschoolden. Collega Talpe, mijn bekommernis gaat naar hen uit. Zij mogen in geen geval worden benadeeld door die instroom van asielzoekers. Dat lijkt me geenszins tendentius: dat is gewoon logisch en een kwestie van gezond verstand.

Minister, u hebt al een aantal keren gezegd dat de reeds bestaande reserve aan werkzoekenden, en met name zeker de laaggeschoolden en de langdurig werklozen, in geen geval het slachtoffer mag worden van de focus die nu wordt gelegd op de activering van die tienduizend extra nieuwkomers die in de loop van de komende weken bij VDAB worden verwacht. Nu gaat het inderdaad nog over asielzoekers. Na verloop van tijd gaat het over vluchtelingen, tenminste indien ze worden erkend. De Federale Regering heeft die mensen in feite een tijdelijk statuut gegeven.

We gaan er dus van uit dat die mensen inderdaad tijdelijk in ons land zullen zijn. Intussen loopt de kostprijs voor allerlei soorten dienstverlening echter wel hoog op. Er is niet alleen de opvang, maar ook de inburgering, het leren van de taal,

de inzet en bemiddeling bij VDAB en dergelijke meer. Minister, mijn bekommernis is dat de eigen mensen daardoor in geen geval door de Vlaamse Regering mogen worden benadeeld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het groot aantal vacatures voor knelpuntberoepen – 1020 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, uit cijfers van de VDAB blijkt dat Vlaamse bedrijven vorig jaar 6624 vacatures hebben geplaatst voor onderhoudstechnici die machines monteren, herstellen en onderhouden. Daarmee is dat knelpuntberoep nummer één in Vlaanderen: bijna vier op de tien vacatures voor onderhoudstechnici zijn na drie maanden nog niet ingevuld. Ter verklaring wijst de accountmanager voor de industrie bij de VDAB op de lage uitstroom uit het onderwijs. Daarenboven vergrijst de sector en stijgt de vraag naar personeel – gelukkig maar – dankzij de heroplevende economische conjunctuur. Het voorbeeld van het recyclagebedrijf Umicore uit Hoboken spreekt boekdelen ter zake: in de komende jaren gaat daar bijna de helft van de werknemers op de onderhoudsdienst met pensioen.

Nu doen sommige ondernemingen zelf grote inspanningen om mensen op te leiden en aan zich te binden. Zo betaalt Electrabel vandaag bijvoorbeeld de studiekosten van twaalf studenten elektromechanica aan een hogeschool in Antwerpen. Zij moeten per week twee dagen naar school en drie dagen werken in de kerncentrale van Doel, maar ze worden voor vier dagen betaald.

De problematiek van de knelpuntberoepen is niet nieuw. De lijst is vrij stabiel, net als de arbeidsmarktparadox dat we veel vacatures hebben ondanks een relatief omvangrijke werklozenpopulatie. Die uitdaging om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op elkaar af te stemmen, is dan ook een blijvende bekommernis, maar door het maatgericht bemiddelingsbeleid van de VDAB zou dat sneller moeten kunnen worden bijgestuurd. Daarenboven krijgen we ook de instroom van vluchtelingen, die zich relatief snel op de arbeidsmarkt mogen aanbieden en vaak mensen met een zekere vormingsgraad zijn. Daarnaast beschikt Vlaanderen sinds de zesde staatshervorming over extra tools om een gericht beleid inzake economische migratie uit te werken. Tot slot wachten we op het nieuwe stelsel van duaal leren om de toeleiding van jongeren naar de werkvloer te bevorderen.

Minister, hoe kan het hardnekkig hoge aantal vacatures voor knelpuntberoepen zoals dat van onderhoudstechnicus worden verklaard, ondanks de gerichte initiatieven van de VDAB en het uitwerken van een bemiddelingsbeleid op maat? Zullen deze nieuwe cijfers aanleiding geven tot een intensievere of andere aanpak van knelpuntberoepen door de VDAB? Zo ja, welke bijsturingen zullen worden doorgevoerd? Verwacht u opportuniteiten als gevolg van de instroom van vluchtelingen? Zullen zij specifiek worden gescreeend om hen in te zetten bij die knelpuntberoepen? Welke inspanningen zult u doen om die knelpuntberoepen te doen invullen via economische migratie? Komen bedrijven die onderhoudstechnici zoeken, in aanmerking voor proefprojecten in het kader van het nieuwe stelsel van duaal leren?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mevrouw Talpe, op uw vraag over de vluchtelingen ga ik niet te veel antwoorden, want dat is daarnet al aan bod gekomen. Ik wil beginnen met een aantal cijfers. In 2013 waren er 4529 vacatures voor technische onderhoudsfuncties. Het jaar daarop waren dat er 4292, dus een lichte daling, maar in 2015 is dat dan plots gestegen naar 6353 vacatures. Dat is dus een stijging met 48 procent op een jaar tijd. Het aantal schoolverlaters met een geschikte vooropleiding daalde van 2013 tot 2014 met 11 procent, van 1089 naar 967. De cijfers voor 2015 ter zake heb ik nog niet. Er is dus wel een groot verschil tussen die 967 schoolverlaters en die 6353 vacatures, of zelfs die 4292 vacatures.

Er is natuurlijk een tweede verklaring, namelijk de toegenomen concurrentie voor technisch geschoolden. Door de strijd om talent komen steeds meer onderhoudstechnici ook in andere functies dan die van onderhoudstechnicus terecht. Samen met de partners organiseert VDAB elk jaar diverse screenings- en opleidings-trajecten om aan die knelpunten te werken. Gezien de stijging van de vraag, die ik duidelijk naar voren heb gebracht, maar ook een onvoldoende uitstroom vanuit het onderwijs is het duidelijk dat VDAB steeds meer zelf met opleidingen voor een deel remediërend moet werken. Dat doet VDAB ook. Ook daarover heb ik cijfers. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de uitstroom van cursisten die de cursus industrieel onderhoud en productietechnieken hebben beëindigd. Dat is gestegen van 375 in 2011 tot 422 in 2013 en 461 in 2015.

Bij onderhoudselektriciën is het van 374 gestegen naar 447 vier jaar later. Ook daar zet VDAB dus heel duidelijk op in, om ervoor te zorgen dat die vacatures meer en meer via beroepencusters en via cursisten geremedieerd kunnen worden. Dat is een blijvende inspanning, als je ziet welke verschillen er nog zijn in de cijfers.

VDAB formuleert ook altijd bijsturingen in zijn sectorale ondernemingsplan, om tegemoet te komen aan die knelpunten. Onderhoudstechnici, zowel in de richting onderhoudselektriciën als onderhoudsmechanici, zijn knelpuntberoepen bij uitstak. Voor die beroepen formuleert VDAB een aantal bijsturingen. We willen de opleidingscapaciteit, die al uitgebreid is, door bijkomende inzet van extra instructeurs nog verder uitbreiden. We willen ook de opleidingscapaciteit uitbreiden door een gerichte uitbouw van de samenwerking met het onderwijs via de onderwijskwalificerende trajecten en de hbo5-opleiding elektromechanica. We willen ook een zo groot mogelijke inzet op werkplekleren, in samenwerking met leerbedrijven, de organisatie van kwalificerende trajecten met een groter aandeel werkplekleren in samenwerking met onderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), en de organisatie van opleidingsprojecten in samenwerking met de sectorale opleidingsverstrekkers. We doen dus met VDAB wat we kunnen, niet alleen met eigen opleidingen, maar ook door samenwerkingen en dergelijke meer.

Op de vluchtelingen zal ik niet te diep meer ingaan. Dat is daarnet al duidelijk aan bod gekomen. Wij zullen uiteraard, zoals altijd, gaan kijken of er capaciteit is bij de asielzoekers om ze naar knelpuntberoepen te brengen. Maar dat zal iets voor de toekomst zijn.

Bij het invullen van knelpuntvacatures voor midden- en laaggeschoolde jobs en de hele economische migratie werken wij met concentrische cirkels. Eerst kijken we of er in de Vlaamse arbeidsmarktreserve voldoende capaciteit is: hebben we mensen die het diploma hebben, of kunnen we ze via opleiding naar die knelpuntberoepen brengen? Ten tweede kijken we naar de andere gewesten. Daarvoor zijn er die partnerschappen met Actiris en Forem. Een derde niveau is dan het EURES-netwerk (European Employment Services), waar VDAB-vacatures verspreid worden binnen de Europese Economische Ruimte, en waar we in bepaalde sectoren met structurele knelpunten specifieke bemiddelingsacties opzetten.

Collega Hofkens heeft daar twee weken geleden nog een vraag over gesteld. Het ging toen onder meer over ICT, ingenieurs en de gezondheidszorg. Als er in landen als Portugal en Spanje een overschot blijkt te zijn, en bij ons een tekort, dan zetten we daar acties op. We zullen dat ook doen als dat voor andere beroepen nuttig en zinvol wordt geacht. Ik wil er wel op wijzen dat dat nooit evident is, ook niet voor een bedrijf. Als je zo iemand aanwerft, vraagt dat ook een hele voorbereiding vanuit het bedrijf.

Knelpuntvacatures in hooggeschoolde jobs kunnen nu al ingevuld worden door derdelanders – personen buiten de EU – zonder dat er een arbeidsmarkt-onderzoek aan voorafgaat.

Tot slot was er nog een vraag over duaal leren. Deze bedrijven zouden in aanmerking kunnen komen voor de proefprojecten rond duaal leren. In een van de zeven proefprojecten is het de tso-richting elektromechanische technieken die is aangeduid als proefstudierichting duaal leren in het kader van het project 'Schoolbank op de Werkplek'.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het is goed dat VDAB blijvende inspanningen levert en dat u bijstellingen overweegt die specifiek gericht zijn op sectoren. Het is ook heel goed dat er een uitbreiding komt en dat werkplekleren een centrale plaats krijgt. Ook het stimuleren om een opleiding te volgen in die specifieke richting, juichen wij toe, want ik denk dat we daarmee een belangrijke basis leggen.

In het verleden hebben wij al herhaaldelijk gepleit voor een meerjarenactieplan met streefcijfers om die knelpuntvacatures aan te pakken. VDAB heeft al heel wat vorderingen gemaakt, maar het blijft opmerkelijk dat driekwart van de mensen die die knelpuntopleiding volgen, dan niet naar een job toegeleid wordt en dat 55 procent een knelpuntberoep heeft dat dan niet overeenstemt met de opleiding. Die cijfers zijn er, maar het is natuurlijk geen wiskunde. We kunnen niet alles volledig opvolgen. Maar hiermee stellen we wel vast dat we nog een tandje bij kunnen steken. Het gaat immers om jobs die openstaan en die we kunnen invullen.

Ik kom zelf uit een regio met een zeer lage werkloosheid en heel wat vacatures. Het fenomeen wordt in West-Vlaanderen nog meer versterkt door de braindrain. Heel wat jongeren gaan in andere provincies studeren en keren niet terug. Wordt er ook nagegaan in hoeverre die braindrain bijdraagt aan de knelpuntvacatures, de vacatures die blijven openstaan in die regio's? Wat kan er eventueel gebeuren om die braindrain aan te pakken, zodat we ook op die manier een oplossing kunnen bieden voor die openstaande vacatures?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

Jan Hofkens (N-VA): De knelpunten op de arbeidsmarkt blijven een heel belangrijke uitdaging. Dat is een rem op onze ontwikkeling, onze economie en onze welvaart. Ik dank collega Talpe om dat nog eens op de agenda te plaatsen, want dat verdient absoluut alle aandacht. Ik ben ook zeer blij van de minister te vernemen dat VDAB daar ook prioritair op blijft inzetten.

Ik heb nog twee kleine vragen, minister. In 2015 hebben we hier in de commissie een debat gevoerd over een analyse van het Rekenhof over de knelpuntenberoepenlijsten en zo meer, met een aantal aanbevelingen. U hebt daar toen op gereageerd. Het ging onder meer over het doorvoeren van verfijningen. Ik heb gezien dat dat ondertussen ook gebeurd is. Een van de aanbevelingen was toen

om een lijst te maken van hardnekkige knelpuntberoepen. Dat is ondertussen blijkbaar ook gebeurd. VDAB werkt daar ook mee.

Dat we de problemen rond knelpuntberoepen blijven zien, heeft te maken met het zeer fijnmazig analyseren van waar op de wisselende arbeidsmarkt die problemen zich voordoen. Het gaat voor een deel blijven terugkomen omdat we het intussen zeer precies kunnen meten.

Mevrouw Talpe zegt dat drie vierde van de mensen die een knelpuntberoepenopleiding bij VDAB volgen, niet aan de slag gaat. Ik ben het er niet mee eens, want ik denk dat het omgekeerd is. Ze gaan wel aan de slag, en binnen zes maanden trouwens. Minister, u hebt in 2014 een studie van het Vlaams Inter-universitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering (VIONA) besteld. Daaruit bleek dat die knelpuntberoepenopleidingen wel degelijk effect hadden, gekoppeld aan de fijne analyse van welke de knelpunten zijn en welke de hardnekkige knelpunten zijn. Ik neem aan dat u VDAB er wel kunt toe aanzetten, als dat nodig zou zijn, om dat op die manier te doen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben heel blij dat het al gecorrigeerd is, want we komen van veel slechtere cijfers. Collega Bothuyne, ik herinner me dat u mij daarover in een vorige legislatuur vragen hebt gesteld. Drie vierde van de mensen zijn al op goede weg. Dat heeft natuurlijk ook heel veel te maken met de screening van de persoon. Als je iemand screent en naar een opleiding brengt die niet helemaal past bij die persoon en waarmee hij niets gaat doen, dan ben je er niets mee. In de jaarobjectieven van VDAB staat de verhoging van het percentage. We blijven daar dus op drukken.

Als we het over werklozen hebben, komen we heel snel bij het gebrek aan mobiliteit. We hebben het dan ook over 'passende betrekking'. Het is een discussie die wij niet mogen voeren, maar wel de federale overheid. Ik heb gezien dat de discussie over het aantal kilometers dat men zou mogen afleggen en of dat een reden mag zijn om iemand als werkwilgig te beschouwen, recent opnieuw werd aangewakkerd. Ik ben het met u eens dat het een deel van het probleem is.

Ik wil nog een bedenking maken bij de hardnekkige knelpunten. De maatwerkfilosofie van VDAB moet bij werkgevers en individuen nog verder doordringen. Ik zeg het een beetje zwart-wit: vandaag is het zo dat de meesten kijken of een werkloze de juiste competenties heeft om in de job te passen. Ik denk dat we het moeten omdraaien: welke competenties heeft de sollicitant en hoe passen we die in in de job of in de taken of in het bedrijf? Dat is een heel andere filosofie. Zo zul je veel meer knelpuntvacatures kunnen invullen. Dat vraagt een mentaliteitswijziging, ook voor een deel in de arbeidswetgeving. Er zijn immers cao's waarvoor iedereen op dezelfde manier opslag krijgt of niet en verloond wordt of niet. Als je hardnekkige knelpuntberoepen wilt invullen, zullen we voor een deel moeten zoeken naar wie welke taak kan doen binnen het takenpakket van het bedrijf.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Even verduidelijken dat het om een lapsus ging: ik bedoelde dat drie vierde doorstroomt naar een job.

Minister, ik dank u dat u deze inspanningen levert. We moeten zeker de vinger aan de pols houden en specifiek voor bepaalde regio's bepaalde accenten gaan leggen.

Ik wou ook nog even wijzen op de opportuniteiten van de verdoken arbeidsmarktreserve. Dat is ook een element dat een rol kan spelen en waarvoor we aandacht moeten hebben.

Misschien kan er ook worden nagedacht om een aantal jong- of vroeg-gepensioneerden die zich nog graag voor de maatschappij willen inzetten maar niet over de vereiste kwalificaties beschikken, te stimuleren om hen in te schakelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toenemende verkoop van dienstencheques in 2015 en de rendabiliteit van het systeem – 1064 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, begin februari kwam de RVA met enkele cijfers naar buiten met betrekking tot het dienstenchequesysteem. In heel België steeg het aantal verkochte cheques met liefst 8,5 procent ten opzichte van 2014. In absolute cijfers gaat het om zo'n 125,5 miljoen verkochte cheques in 2015. Opvallend, omdat het jaar voordien nog 5,6 procent minder cheques werden verkocht dan in 2013.

Wanneer we de regionale verschillen nagaan, blijkt vooral Vlaanderen op te vallen. De verkoop van dienstencheques steeg met iets meer dan 10 procent. In Wallonië was die stijging maar goed voor 4,2 procent.

Uiteraard zijn er een aantal logische verklaringen voor die cijfers. In 2014 was er een daling, en die werd allicht veroorzaakt doordat men het jaar daarvoor net heel veel cheques had ingekocht door de aangekondigde prijsstijging die dan in 2014 werd doorgevoerd. Vandaar de verlaagde aankoop door gezinnen in 2014 en ook de stijging ter compensatie daarvan in 2015.

Allicht is er meer aan de hand, is er een grotere vraag bij de Vlaamse gezinnen naar dienstencheques en de hulp die daaraan verbonden is. Wel is het belangrijk dat het aanbod kan blijven volgen. Voor gezinnen is het een heel belangrijke maatregel om arbeid en gezin te kunnen combineren. Dan moeten we er ook voor zorgen dat er een aanbod is.

Het aantal actieve dienstenchequebedrijven is al een tijdje in dalende lijn. Dat is niet verwonderlijk omdat het rendement ook al een tijdje in dalende lijn is. Voor sommigen is dat minimaal, zodat de bedrijfsvoering niet langer houdbaar is. Dat leidt tot schaalvergrotingen en fusies, stopzettingen en faillissementen, en de hervorming van de plaatselijke werkgelegenheidsagenschappen (PWA's), toch ook een belangrijk onderdeel van het dienstenchequesysteem. De PWA-vzw's die zelf ook een dienstenchequeactiviteit hebben, zijn toch goed voor een belangrijk aandeel in de markt. Dat die straks moeten afsplitsen, zal waarschijnlijk tot verdere schaalvergroting leiden.

De RVA geeft bijkomstig nog als reden dat de regeringen maatregelen namen om de sector te professionaliseren en daarenboven versterkt te controleren. We hebben hier al eerder gesprekken gevoerd over de rendabiliteit, onder andere op basis van het VIONA-onderzoek (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering). Minister, u hebt toen gezegd dat u op basis daarvan overleg zou plegen met de sociale partners om onder andere die rendabiliteit te onderzoeken en hoe we die in de toekomst kunnen garanderen.

Er worden allerlei pistes in dat onderzoek naar voren geschoven, zoals de indexatie van de inruilwaarde, de digitalisering van de dienstencheques, de hervorming

van het opleidingsfonds, de enveloppenfinanciering voor omkadering en de invoering van een derde-betalersstelsel. Sommige, zoals de e-dienstencheque, zijn al gerealiseerd, weliswaar met een aantal knelpunten, maar die worden momenteel verholpen.

Met betrekking tot de fiscale aftrekbaarheid en de kostprijs van de dienstencheques was deze meerderheid al van bij aanvang heel duidelijk. In het regeerakkoord is opgenomen dat er op dat vlak niets wordt gewijzigd. De vraag is wat er dan wel kan gebeuren om de rendabiliteit voor die dienstenchequebedrijven op niveau te houden.

Minister, wat is de impact van de stijging van het aantal aangekochte cheques op het geplande budget van de dienstencheques? Wordt een aanpassing in het vooruitzicht gesteld om de financiering van het stelsel in stand te houden? Zo ja, welke?

Als er meer vraag is, moet ook het aanbod volgen. Het gaat om de bedrijven, maar ook om de tewerkstelling die dat met zich meebrengt. Extra jobs zijn altijd goed, maar op welke manier gaat de VDAB om met de stijgende vraag naar schoonmakers en schoonmaaksters? We hadden het over de knelpuntberoepen: dit is een klassieker in het genre. Welke acties onderneemt de VDAB om de instroom van voldoende gekwalificeerd personeel te garanderen? Hoe zult u inspelen op de suggesties die vanuit het VIONA-onderzoek werden gedaan om de rendabiliteit aan te pakken?

Minister Philippe Muyters: Ik heb niet meteen de juiste cijfers bij van de stijging van het budget. We hadden een vrij precieze inschatting van onze administratie gekregen. Ik heb de naam van altijd voorzichtig te begroten. Dus hebben we voldoende budget gepland voor de dienstencheques. Dat is het goede nieuws.

De cijfers over de tewerkstelling in 2015 zijn pas dit najaar beschikbaar. Er loopt een nogal grootschalige bevraging bij de dienstenchequebedrijven. Op dit moment is het moeilijk om daar onderbouwde uitspraken over te doen. We weten dat een cheque een uur prestaties betreft. Dan zijn er wel nog twee mogelijkheden: bijkomende werkkrachten of de bestaande die meer uren doen. Op dit moment kan ik die situatie niet inschatten. Later dit jaar zal ik de beschikbare cijfers hebben. Een privépartner verzamelt die.

Voor de rol van de VDAB verwijs ik naar het afsprakenkader dat ik heb gesloten met de dienstenchequesector over de aanwerving van nieuwe werknemers. Die cijfers worden gemonitord en per kwartaal ter beschikking gesteld van de raad van bestuur van de VDAB. We hebben ook afgesproken dat we dit na een jaar zouden evalueren met de betrokken stakeholders. Dat staat ons binnenkort te doen.

De suggesties in de VIONA-studie hebben we bestudeerd. Er is wel een heel belangrijk nieuw feit, en dat is de taxshift. In deze sector is die heel belangrijk. We hebben het dan ook opportuun geacht om eerst de impact van de taxshift op de sector grondig te bestuderen. Daarvoor moeten de RSZ-gegevens worden bekeken. We hebben de opdracht gegeven om daarvan een inschatting te maken. Naar aanleiding van uw vraag om uitleg heb ik gevraagd naar de timing. We hopen tegen de zomer al iets meer klaarheid te hebben. Het is belangrijk eerst die elementen te hebben en dan te zien hoever we staan met de rendabiliteit. De impact hiervan zal worden onderzocht door de studiedienst van het departement. Na deze analyse zullen we beslissen welke maatregelen genomen kunnen worden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u voor uw inderdaad vrij korte antwoord. Positief is dat u ervan uitgaat dat er in een voldoende budget is

voorzien om het systeem draaiende te houden. Ik herinner mij dat de begroting in een flinke stijging van de cijfers voor dienstencheques voorzag. 10 procent aankopen die erbij komen: dat doet vermoeden dat het toch nog vrij krap kan zijn. Dat zullen we later op het jaar ongetwijfeld kunnen vaststellen.

U gaat veel studeren en bevragen. Dat is altijd positief. U belooft in het najaar cijfers aan de hand van die bevraging. Voor dit voorjaar plant u de monitoring van de VDAB-werkzaamheden en de evaluatie. Tegen de zomer wilt u de impact van de taxshift en de rendabiliteit kunnen inschatten. Ik hoop dat wij die gegevens krijgen. Ik kijk nu al uit naar de vragen die ik dan opnieuw zal stellen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Ik wil nog eens benadrukken dat de dienstencheque een zeer positief verhaal is. Ik ondersteun ten volle de ideale combinatie tussen gezin en werk, zeker in de huidige samenlevingsmodellen. We zouden het niet meer kunnen wegdenken. De dienstenchequebedrijven moeten dan ook onze volle steun krijgen, zeker met de nieuwe gepubliceerde cijfers in het achterhoofd. Het is positief dat er nu eens rooskleurige cijfers zijn. Ik ben ervan overtuigd, minister, dat u de VIONA-studie ter harte zult nemen en dat u nog oplossingen zult aanreiken voor de problemen die zich nog voordoen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord. Mijnheer Bothuyne, ik dank u voor uw vraag. Uit de inleiding bleek heel duidelijk dat er een atypische evolutie is geweest als gevolg van een besliste prijsstijging. Nu zitten we op een niveau dat min of meer overeenstemt met de kruissnelheid. Maar daar zit ook een evolutie in. Men heeft hier terecht gewezen op het belang van dienstencheques voor de combinatie tussen arbeid en gezin. Maar er is nog een poot die onderhevig is aan een organische groei door de jaren heen: het gebruik van dienstencheques in een zorgcontext. Ik wil mijn collega's wijzen op de heel interessante discussies die we hadden in de commissie Welzijn over aanvullende thuiszorg versus het gebruik van dienstencheques. Daar hebben ongeveer alle sprekers onomwonden gezegd dat de vraagkant van dienstencheques, en dus ook het budget ervoor, in de toekomst alleen maar zal toenemen. We kunnen van mening verschillen over welke formules en over hoe iedereen dat doet, maar daar leek mij – en ik richt mij tot mevrouw Taelman – toch wel een consensus over te bestaan. Minister, als u veel gaat studeren, wat altijd een goede zaak is, dan hoop ik dat dat aspect toch ook mee in ogenschouw wordt genomen.

Wij hebben het al een aantal keren gehad over de positie van dienstenchequebedrijven, gelinkt aan de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen. De heer Bothuyne verwijst daar ook naar. Hij zegt dat bepaalde initiatieven naar een schaalvergroting gaan. Die zijn er, zo is men in het Gentse initiatieven aan het nemen. Maar ik zie ook plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA's), geïnduceerd door lokale besturen, die gewoon bedrijven afstoten. Ze kunnen overlaten, bon, maar ook gewoon stopzetten. Dat heeft natuurlijk zijn effect op de tewerkstelling, maar ook op de klanten die men bediende. Ik lees ook in de VIONA-studie dat daar een complementair luikje aan is. Ook hier vraag ik dat die doelgroep – zowel de werknemers als de cliënten – bewaakt wordt.

Minister, we zullen u uiteraard bijkomend ondervragen over uw studiewerk. In de VIONA-studie wordt niet alleen een link gelegd naar de indexering, maar ook, en dat lijkt mij echt een knelpunt, naar de vraag naar een enveloppefinanciering voor omkadering. Want het zijn niet de hele grote, en ook niet de hele kleine die ervantussen gaan. Het is de groep die daartussen zit, die met een grote overheadkost maar met een te kleine rendabiliteit om daar bijkomend personeel op te zetten. Als je in je bedrijven niet een soort van zandlopermodel wilt,

waarbij je heel veel kleintjes hebt, met af en toe vragen naar kwaliteit, en enkele grote, dan moet je die tussengroep in ogenschouw nemen en wordt omkadering een belangrijk vraagstuk. U gaat daarop studeren. Wel, ik wil een hoofdstuk aan uw studie toevoegen.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik was niet van plan om hierover iets te zeggen, maar omdat de heer Van Malderen mij uitdaagt, kan ik niet anders dan nog even in te gaan op die zorg. Wij werden in de commissie Welzijn inderdaad geconfronteerd met een verzoekschrift van het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV). Daarin werd gevraagd dat dienstencheque-ondernemingen niet meer zouden werken bij mensen die zich in een zorgsituatie bevonden, maar dat integendeel de openenveloppefinanciering zou gelden voor de aanvullende gezinszorg, waarbij ook poetsactiviteiten worden aangeboden. We hebben daarover inderdaad heel interessante hoorzittingen gehad. Het probleem daar is hoe je zorg definieert. Wanneer is er sprake van zorg? Bevinden oude mensen, die nog perfect in staat zijn om voor zichzelf te zorgen maar die wat hulp krijgen bij het poetsen, zich in een zorgsituatie? Zullen wij hun dan verbieden om van dienstencheques gebruik te maken? Dan maak je het probleem voor die oudere mensen alleen maar groter. Nu kunnen ze heel vlot geholpen worden met een systeem dat administratief niet zo zwaar is en dat goed werkt. Dat zou dan moeilijker worden.

Een tweede conclusie van die hoorzitting is dat het voor de dienstencheque-onderneming en voor de regelgeving van Vlaanderen heel duidelijk is: er zijn toegelaten activiteiten, die heel duidelijk en heel grondig omschreven zijn. Die mogen gebeuren, gelijk bij wie. Daarmee is voor mij die discussie wel duidelijk. Ouderen kunnen op een bepaald ogenblik – en terecht – nog altijd dienstencheques gebruiken.

Minister Philippe Muyters: Dank u, mevrouw Taelman, zo kan ik mijn antwoord wat inkorten. In het regeerakkoord staat dat we het verschil tussen de thuiszorg en de activiteiten waarop de dienstencheques van toepassing zijn, zullen uitklaren. Samen met minister Vandeuren zullen we dat bekijken. Ik wil duidelijk zeggen wat ik zal bestuderen: de impact van de taxshift op de sector. De VIONA-studie is bestudeerd, maar ik wil eerst weten wat de invloed is van de taxshift op de rendabiliteit. Dat is belangrijk, want we weten allemaal dat de meeste personeelsleden laaggeschoold zijn. De impact van de taxshift kan dus groot zijn. Het is ook zo dat we niet heel veel middelen ter beschikking hebben. Het is dus niet evident om vrij snel de rendabiliteit te verhogen. Daarom wil ik heel goed uitklaren of en zo nodig waar er moet worden ingegrepen. Als we meer over de impact van de taxshift weten, kunnen we de VIONA-studie opnieuw bekijken.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank u en ook de andere sprekers voor wat is gezegd. Ik denk dat iedereen het belang van het systeem beseft. De combinatie arbeid-gezin is een grote prioriteit. We gaan ervan uit dat het geld voorhanden is om het systeem draaiende te houden. Wat de rendabiliteit betreft, hebt u gelijk dat we de positieve effecten van de taxshift in rekening moeten brengen. Niet enkel de federale taxshift, maar ook de Vlaamse maatregelen betreffende het doelgroepenbeleid en het toekomstige werkervaringsbeleid kunnen een belangrijke impact hebben, zeker op deze sector. Het gaat om hardnekkige knelpuntvacatures. In 2014 waren er 13.500 vacatures, in 2015 waren er allicht meer, want de vraag is gestegen. We moeten er dus voor zorgen dat de instroom op peil blijft. We rekenen daarvoor op uw studiewerk en op u, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over overleden dienstenchequegebruikers
– 1107 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vermoede fraude met dienstencheques met accounts van overledenen
– 1125 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, in het verlengde van de vorige vraag snijd ik een onderwerp aan dat is ingegeven door een recent nieuwsbericht.

Sinds de zesde staatshervorming – waarvan de verdiensten niet genoeg benadrukt kunnen worden – is Vlaanderen bevoegd voor het dienstenchequesysteem. Sinds januari 2016 hebben we Sodexo aangesteld als de verantwoordelijke uitgever. Er zijn nog enkele knelpunten bij de implementatie van het systeem, onder meer inzake de digitalisering. In de commissie stelde collega Christiaens daar onlangs nog vragen over. We gaan ervan uit dat de kinderziektes eruit zullen gaan.

Blijkens gegevens van Sodexo is er een nieuw probleem opgedoken: ongeveer 20.000 overleden klanten hebben nog steeds een dienstenchequerekening bij het uitgiftebedrijf openstaan. Op zich mag dat geen probleem zijn, ware het niet dat de overblijvende gezinsleden hiervan gebruik kunnen maken om met die rekening cheques te kopen. Dat is een probleem, want men mag per persoon slechts een beperkt aantal dienstencheques gebruiken: maximaal 500 per jaar. U zei al dat u de zaak samen met Sodexo zult onderzoeken en de rekeningen van de overledenen wilt afsluiten.

Minister, weet u hoeveel cheques er nog werden besteld via rekeningen van overledenen? Hoe en door wie zal het aangekondigde onderzoek worden gevoerd? Wat is de timing? Welke eventuele gevolgen heeft dit op de gebruikers en op de dienstenchequebedrijven? Zullen er sancties volgen wanneer fraude wordt vastgesteld? Ik benadruk wel dat het mogelijk is dat een aantal mensen zich van geen kwaad bewust waren. Hoe wilt u vermijden dat dit probleem zich in de toekomst nog zal voordoen? Kan een kruispunt databank ervoor zorgen dat de accounts van de overledenen automatisch uit het systeem worden verwijderd? Ik hoop dat we op die manier het probleem kunnen oplossen.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is gelijklopend aan die van de heer Bothuyne. Een weekje geleden maakte de pers melding van het feit dat volgens berekeningen van Sodexo ongeveer 20.000 overleden klanten nog steeds een actieve rekening voor de aanvraag van dienstencheques hebben.

In een aantal gevallen wordt fraude – het gebruik van meer cheques per persoon dan toegelaten is – vermoed, maar voor heel wat gevallen zou er een meer logische verklaring bestaan voor het feit dat een familielid het klantnummer van de overledene gebruikt. Het lijkt me logisch dat weduwen of weduwnaars de resterende cheques die op naam van hun overleden partner stonden verder gebruiken. Waarom zouden ze dat niet doen? Bij mijn weten heeft niemand hun ooit gezegd dat dit niet mag.

Nadien, als die cheques dan opgebruikt zijn, gaat het vermoedelijk grotendeels om slapende accounts, die niet meer gebruikt worden. Feit is wel dat er voor heel wat gebruikers vandaag onduidelijkheid bestaat indien ze worden geconfronteerd met een overlijden van de dienstenchequegebruiker op wiens naam de cheques staan.

Zoals de heer Bothuyne wil ik u dus vragen wat de omvang is van het probleem. Zal er naar gebruikers toe meer duidelijkheid worden geschapen wanneer huishoudens geconfronteerd worden met het overlijden van een partner op wiens naam de account voor het gebruik van dienstencheques staat? Hoe gaat het vandaag in zijn werk wanneer iemand komt te overlijden op wiens naam de account voor dienstencheques staat? Wordt de overlevende partner verondersteld meteen alle gebruik van de voorraad dienstencheques stop te zetten en in te wisselen? Zo ja, hoeveel moet de betrokkene daar dan op laten vallen? Als ik mij niet vergis, kost dat een halve euro per cheque. Wanneer je geconfronteerd wordt met een tragisch verlies, kun je zoiets wel missen. Ik vermoed dat het toegestaan is om de resterende voorraad op te gebruiken. Moeten partners van overledenen met een account voor elektronische dienstencheques meteen na het overlijden van hun partner zelf een melding doen of is het veeleer de taak van de overheid of van Sodexo de nodige maatregelen te nemen wanneer ze merken dat een rijksregisternummer vervalft? Hoe wordt de terugbetaling daarvan geregeld?

Minister Philippe Muyters: Voor de start van de Vlaamse dienstencheques ondernam de administratie verschillende acties om de overgang vlot te laten verlopen. Een van deze acties was om meer dan 1 miljoen Belgische gebruikers te controleren via het rijksregister. Alle gebruikers die in de afgelopen twee jaar dienstencheques hebben besteld, werden gecontroleerd. In totaal werden er voor het Vlaamse Gewest meer dan 700.000 gebruikers gevalideerd en geactiveerd in het Vlaamse dienstenchequessysteem.

Tijdens het federale systeem werden gebruikers daarentegen niet systematisch gecontroleerd. Het gevolg hiervan is dat bijna 30.000 gebruikers bij overdracht van de markt werden geblokkeerd door Sodexo. Hiervoor zijn verschillende redenen: de gebruiker is overleden, de gebruiker woont niet officieel in België, de gebruiker was ingeschreven met een fout identificatienummer van de sociale zekerheid.

Voor de nieuwe gebruikers gebeurt de controle via het rijksregister vanaf nu vooraf. Dat gaat ofwel automatisch via een inschrijving met elektronische identiteitskaart, ofwel via consultatie van het rijksregister door het departement. Op deze manier maken we het systeem meer sluitend en vermijden we frauduleus gebruik van de dienstencheques. Dat is ook onmiddellijk een antwoord op uw vierde vraag, mijnheer Bothuyne.

Vanaf de start van de Vlaamse dienstencheque wordt gebruikgemaakt van de gegevens van het rijksregister. Het overlijden van gebruikers wordt ons vandaag al automatisch gemeld, een voorbeeld van Radicaal Digitaal in actie. Tot op 1 januari 2016 kon een account van een overleden gebruiker blijvend worden gebruikt. Dat kan evenwel niet de bedoeling zijn, en dat hebben we dus voor de Vlaamse cheques onmiddellijk opgenomen. In een eerste instantie werden de accounts van de overleden gebruikers door Sodexo geblokkeerd. Op 9 februari heb ik Sodexo uitgenodigd voor een round-up. Na dat overleg zijn we tot de conclusie gekomen dat het onmiddellijk blokkeren van een account niet altijd opportuun is. Er werd daarom beslist om alle accounts van overleden gebruikers tijdelijk te deblokkeren tot 1 maart. Op die manier kunnen geleverde prestaties voor 1 januari 2016 nog gevalideerd en betaald worden. Het is belangrijk dat, wanneer iemand die cheques heeft gebruikt voor prestaties die effectief geleverd werden, het bedrijf en de werknemer ook het geld daarvoor kan krijgen. Tegen 1 maart kunnen we dan een systeem opzetten zodat dat in de toekomst geen problemen meer kan opleveren.

Sodexo heeft aangegeven dat er op 15 februari nog 566 prestaties moeten worden bevestigd door overleden gebruikers. Elke prestatie kan uit één of meerdere uren bestaan. Wat het aantal bestelde cheques betreft, weten we zeker, dankzij de automatische controle via het rijksregister, dat er geen enkele Vlaamse cheque werd besteld op accounts van overleden gebruikers. Hoeveel cheques werden besteld op accounts van overleden gebruikers tijdens de federale opdracht, is niet gekend.

Uw tweede vraag, meneer Bothuyne, gaat over het verder onderzoek. Op basis van de gegevens van Sodexo zullen er analyses gebeuren om vast te stellen welke prestaties verdacht lijken. Die zullen vervolgens onderzocht worden door de betrokken inspectiediensten om na te gaan of hier sprake is van fraude.

Het antwoord op de eerste twee vragen van mevrouw Taelman is dan ook dat we geen zicht op hebben de omvang van een eventuele fraude. Aangezien we nog niet over voldoende data beschikken, kan ik mij hier dan ook niet over uitspreken.

Wat betreft de gevolgen van het gebruik van de account van een overleden gebruiker is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen fraude en bijvoorbeeld het blijven gebruiken van het profiel van een overleden partner.

Het is niet mijn intentie om tegen bonafide gebruikers op te treden. Voor de Vlaamse cheques worden de vergissingen nu vermeden door de automatische controle van de gegevens. Voor de federale cheques, die in het verleden werden uitgegeven, is het de bedoeling om dienstverlening die bonafide is gebeurd, al is het op naam van de verkeerde gebruiker, te valideren. Dat is logisch, er moet op een correcte manier mee worden omgegaan.

In de gevallen van fraude zal de effectieve gebruiker het aandeel van de overheid in de cheques moeten terugbetalen. Indien de gebruiker samen met een dienstenchequeonderneming de fraude heeft gepleegd, zal de gebruiker tot één jaar geen dienstencheques kunnen bestellen of gebruiken. Indien de gebruiker fraudeert zonder het medeweten van een erkende onderneming, is het onder de huidige regelgeving niet mogelijk om bijkomend sancties op te leggen aan de dienstenchequeonderneming. Maar terugbetalen moet dus altijd.

Nu wil ik het nog even hebben over het gebruik van accounts van overleden partners. Alle vragen daarover betreffen het lot van de dienstencheques van een overleden gebruiker in het Vlaamse systeem. In de toekomst, dat hebben op 9 februari afgesproken met Sodexo, zal bij het overlijden van een gebruiker de account niet onmiddellijk afgesloten worden. In een periode van drie maanden na het overlijden zal het nog mogelijk zijn voor de partner en/of erfgenamen om geleverde prestaties te betalen indien er nog voldoende cheques beschikbaar zijn. Dat werd hier ook al gesuggereerd. Een specifieke procedure voor de afwikkeling van deze gevallen zal nu nog worden uitgewerkt.

We hebben op 9 februari afgesproken met Sodexo om dat te doen vanaf 1 maart, zodat dit ook procedureel kan worden ingesteld. Als die procedure op punt is gesteld, zullen we er uiteraard ook over communiceren. Finaal zal het nodig zijn om niet-gebruikte cheques terug te betalen aan de erfgenamen. Om terugbetaling van cheques te ontvangen was onder de federale procedure een attest van erfopvolging nodig. Ik meen dat we die werkwijze ook in de toekomst kunnen voortzetten.

Of er dan wel of niet een administratieve kost voor moet worden aangerekend, dat moet nog bekeken worden. Ik kan me inbeelden dat die aanvaardbaar is, zeker in de filosofie dat de cheques gedurende nog drie maanden kunnen worden gebruikt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. U hebt een aantal positieve zaken kunnen melden, zoals de automatische koppeling met het rijksregisternummer. Ook het laatste aspect, namelijk dat er voor de toekomst een vaste procedure wordt uitgewerkt waarbij mensen drie maanden respijt krijgen, is heel positief. Bij het overlijden van een partner zal de eerste gedachte wellicht niet zijn dat de dienstenchequeadministratie op orde moet worden gebracht.

Het is heel belangrijk dat de communicatie goed gebeurt. Dat is op korte termijn belangrijk voor de 566 prestaties. De communicatie moet goed zijn, zowel naar de bedrijven als naar gebruikers. Als de procedure is uitgewerkt, veronderstel ik dat bij een overlijden de partner of betrokkene een communicatie zal ontvangen van Sodexo met daarop richtlijnen van wat er kan en moet gebeuren. Zo kan de partner dan een eigen account openen indien er maar één was in dat gezin. Die communicatie lijkt evident, maar de communicatie van en door Sodexo is allesbehalve goed. Mevrouw Taelman stelt er straks een andere vraag over. Ook in de eerste weken van het nieuwe Vlaamse systeem zijn er gebruikers en bedrijven die er terecht klachten over hebben geuit. Zeker op zo'n gevoelig moment is een goede en juiste communicatie bijzonder belangrijk.

Wat betreft de eventueel bewuste fraude, ga ik ervan uit dat het onderzoek verder loopt en dat de inspectie zijn werk kan doen. Kunt u ervoor zorgen dat er een rapportering gebeurt over hoe die fraude wordt aangepakt? Dat is ook belangrijk om mensen die in de toekomst het systeem zouden willen misbruiken, af te schrikken en duidelijk te maken dat zoiets niet kan, dat er effectief straffen op staan.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Dit systeem lijkt me het voordeel van duidelijkheid te hebben en ik denk dat de implementatie goed verloopt. De heer Bothuyne merkt terecht op dat we daar gezien de toestanden van de laatste weken bij Sodexo, niet helemaal zeker van kunnen zijn, maar daar kom ik in mijn volgende vraag op terug. Het lijken me goede afspraken te zijn, ik geef ze het voordeel van de twijfel.

Inzake de andere geblokkeerde gebruikers werd hier daarstraks gesproken van kinderziektes. Ik ken echter niet veel kinderziektes die bijna zes weken, sinds 1 januari, blijven duren. We zullen het daar straks over hebben.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Het is van belang dat alle partijen zo snel mogelijk duidelijkheid hebben. Ik heb met het antwoord van de minister de indruk dat die er nu komt. Ook dat er een constructief overleg is met Sodexo, vind ik heel goed. Ik heb ook de indruk dat de administratie in dit verhaal het probleem heel goed beheerst en weet waar er verbetering nodig is.

Ik ben ook blij met uw antwoord, minister, dat het niet de bedoeling is om jacht te maken op weduwen of weduwnaars die de dienstencheques van hun overleden partner nog zouden gebruiken. De oplossing die werd uitgewerkt, lijkt me een heel menselijke. Ik meen dan ook dat de gebruikers van het systeem zich hierin zullen kunnen vinden.

Ik treed de heer Bothuyne bij dat er een heel goede communicatie over moet gebeuren, want die kan leiden tot minder problemen of kan de problemen oplossen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik heb nog een paar reacties. Toen ik op 9 februari het gesprek met Sodexo had, was de communicatie uiteraard ook een van de

onderwerpen. We hebben er toen ook uitvoerig op ingezet. We hebben met het oog op de toekomst ook gevraagd dat dit effectief sterk naar voren wordt gebracht.

Ik begrijp wel dat je niet alle gebruikers en alle dienstenchequebedrijven continu om de oren moet slaan met elk klein probleem dat zich ergens voordoet zodat dit ook aan al de rest wordt gezegd, maar meer en anders communiceren is zeker aan bod gekomen op 9 februari.

Collega Bothuyne, naar de problematiek die hier wordt gesteld, kan – dat heb ik ook gesuggereerd op 9 februari, en het is nu aan Sodexo om te zien wat ze doen – op zo'n momenten een begrafenisondernemer worden ingeschakeld voor wat er moet gebeuren rond paperassen.

Uw vraag rond rapportering van fraude neem ik mee. Ik zal zien op welke manier we dat kunnen meenemen.

Collega Taelman, over de kinderziektes die zes weken duren. Dit is wel een specifiek geval. Ik vind het eigenlijk vrij logisch, en het gebeurde niet in het verleden, dat een klant en de koppeling van een klant aan het rijksregister gedaan wordt. Had men in het verleden een uitwerking gedaan waarbij een overlijden automatisch werd gemeld en de stappen werden gezet, dan hadden we deze problematiek niet gekend. Ik vind het vrij logisch dat Sodexo in eerste instantie – maar we moesten dan natuurlijk een oplossing hebben voor de tussentijdse problemen – zegt dat iemand die dood is, geen dienstencheque meer kan kopen en dat de rekening wordt afgesloten. Men heeft niet op dat moment naar een oplossing gezocht voor wat er in het verleden was. Dat is natuurlijk de overgang die er is geweest. Dat konden zij niet beslissen. De beslissingen die ik op 9 februari heb genomen rond deblokken en dergelijke meer, en de wetgeving tot dan, moeten we ook gieten in een besluit van de regering, en we moeten bekijken wat we daaromtrent moeten doen, maar de afspraak was dat het rijksregister uiteraard werd gekoppeld aan een klant van Sodexo. Ik denk dat ze wat dat betreft in elk geval juist hebben gehandeld of gedaan hebben wat er volgens de wetgeving van hen werd verwacht.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Taelman aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de problemen met Sodexo naar aanleiding van de migratie van dienstencheques van het federale niveau naar Vlaanderen – 1124 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Mijn vraag sluit naadloos aan bij de vorige discussie. Minister, voor alle duidelijkheid: ik had het niet over de overledenen. Dat is goed opgelost. Maar als u 30.000 geblokkeerde gebruikers meldt, dan waren dat heel duidelijk niet alleen overledenen. Tot op de dag van vandaag horen we signalen dat er nog altijd mensen zijn die, met het juiste rijksregister-nummer en waar er geen enkel probleem is, geblokkeerd zijn en niet op hun site kunnen, bijvoorbeeld voor de elektronische cheques of om prestaties te bevestigen. Dat is wel degelijk een probleem. Als die mensen, zoals collega's ook al zeggen, naar Sodexo bellen, dan zitten ze met enorme wachtrijen, want er zijn er zoveel die nu naar Sodexo bellen. Zij kunnen dat niet meer aan en de problemen stapelen zich op, met als gevolg – en terecht – heel ontevreden gebruikers, mensen die het niet meer snappen, bedragen die mensen aan Sodexo storten en

die gewoon worden teruggestort met de melding dat er een verkeerd bedrag werd gestort, terwijl die mensen dan met hun rekenmachientje bezig zijn om het bedrag door negen te delen en elke keer op het juiste bedrag uitkomen, terwijl Sodexo zegt dat het niet juist is. Dat zijn voor de gebruikers problemen die sinds de overdracht in januari tot op de dag van vandaag nog altijd bestaan. Vandaar dat ik zeg dat dit geen kinderziekte meer is, maar dat het stilaan chronisch lijkt te worden.

Wat het onderwerp van deze vraag naar de ondernemingen toe betreft: ook daar zijn er nog altijd heel grote problemen. We hebben het al gehad over de minieme winstmarges waarmee de ondernemingen worden geconfronteerd. Nu, door de migratie naar de website van Vlaanderen, zijn er ook nog andere problemen, die eventueel voor een aantal van hen kunnen zorgen voor liquiditeitsproblemen. Ik heb al gehoord dat er een aantal zijn die zich hebben moeten wenden tot de banken voor overbruggingskredieten omdat de lonen van de werknemers elke maand moeten worden uitbetaald. Het zijn dikwijls werknemers in de heel zwakke categorieën, die geen week of twee weken kunnen wachten op hun loon, of ze komen zelf ook in de problemen.

Er doet zich een probleem voor bij de terugbetaling van dienstencheques sinds januari. Voor de duidelijkheid moet wel onderstreept worden dat er geen indicaties zijn dat Sodexo de voorziene betalingstermijnen die met de overheid zijn afgesproken niet zou respecteren. Het probleem ligt op een ander vlak, meer bepaald dat van de migratie van het federaal naar het Vlaams niveau. Ten gevolge daarvan – en dat heeft, als ik me niet vergis, te maken met de optische lezing van de cheques – zou 15 tot 20 procent van de prestaties die met papieren cheques worden betaald, niet onmiddellijk kunnen worden terugbetaald.

Bij die optische lezing lijkt me een groot probleem te zijn. Ik heb foto's gezien van cheques met een rijksregisternummer dat gewoon met een stempeltje gedrukt is en dat niet optisch kan worden gelezen, waarschijnlijk omdat hun veld te klein is. Bij die 15 tot 20 procent zijn een hoop cheques waarop men, als men ze op het eerste zicht bekijkt, als redelijke mens duidelijk de datum en het rijksregisternummer ziet, maar die de optische lezing niet herkent. Nu wordt er van de dienstenchequeondernemingen (DCO's) verwacht dat ze dat allemaal verbeteren. Nu, 15 tot 20 procent, dat is een enorme massa, wat een administratieve rompslomp met zich meebrengt die niet te overzien is, maar wat ook betekent dat er later wordt terugbetaald. Ik meen dat er sprake is van een gedoogperiode van zes maanden. Ik heb de indruk dat het probleem van de optische lezing redelijk consistent is, dus misschien moet er daar toch nog eens worden gekeken en aan Sodexo worden gevraagd om hun systeem te proberen te verbeteren en aan te passen.

Dan is er het probleem van de communicatie van Sodexo. Dat is er niet alleen met de gebruikers, maar ook met de dienstenchequeondernemingen. De brochures met richtlijnen over de verwerking van de cheques zijn al twee keer aangepast. Er wordt verwezen naar de website, maar bepaalde tabbladen op de website waar de brochure melding van maakt, blijken er gewoon niet te zijn. Het is dus echt een groot probleem. Ik heb gehoord van Federgon dat ze tot begin deze week van aangesloten ondernemingen – niet alle dienstenchequeondernemingen zijn aangesloten bij Federgon, het zijn per definitie alleen al maar de privéondernemingen – dat ze al een achthonderdtal klachten hebben gekregen. Dat is gigantisch, want we hebben het niet over OCMW's, PWA's en dergelijke.

Minister, u hebt blijkbaar op 9 februari al een overleg gehad met Sodexo over de geschetste problemen. Welke uitleg heeft Sodexo hiervoor? Het is namelijk heel raar dat een onderneming die al een website gebruikte die perfect functioneerde, nu ineens met een migratie een vergelijkbare website niet kan laten functioneren.

Heeft Sodexo zich geëngageerd om op korte termijn in oplossingen te voorzien, en welke oplossingen zijn dat? Erkent u de hoogdringendheid van het probleem, gelet op de beperkte winstmarges waarmee wordt gewerkt in de sector? Hebt u al weet van DCO's die in de problemen zitten of dreigen te komen ten gevolge van deze problemen met de migratie? Zal er in de toekomst meer op worden toegezien dat de uitleg die in het callcenter van Sodexo aan de DCO's en aan de gebruikers wordt verschaft, wel eenduidig zal zijn? Zult u de gedoogperiode met betrekking tot het optisch lezen van ingevulde dienstencheques verlengen indien de problemen niet zouden zijn opgelost binnen de zes maanden? Gaat u Sodexo aanmanen om die optische lezing nog eens grondig te bekijken en eventueel te verbeteren?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De opvolging van Sodexo gebeurt normaal door mijn administratie. Mijn kabinet blijft daar wel nauw bij betrokken. Maar ik vond het nodig om hen uit te nodigen op het kabinet op 9 februari en zelf met hen een gesprek te hebben gezien de vele bemerkingen die ik kreeg. Het was een zeer constructief gesprek. Men is algemeen gezien zeker bereid om naar oplossingen te zoeken en men ziet een aantal problemen duidelijk in. Er zijn op dat moment ook aanzetten van oplossingen gegeven.

De informatie die ik nu ga geven, is de informatie die ik dan van Sodexo heb gekregen. Als ik kijk naar de uitbetaling, zijn er een viertal elementen. Het eerste element in de uitbetaling, was uiteraard de geblokkeerde cheques waar we het daarnet over hebben gehad. Die hebben we dan gedeblokkeerd zodat die nu in uitbetaling kunnen komen.

Een tweede punt is dat er op het intranet van Sodexo op een bepaald moment een bug was waardoor de datum waarop een bedrijf de cheques uitbetaald zou krijgen, later was dan de officiële termijn, waardoor er bij de bedrijven paniek ontstond: ze dachten dat ze hun geld pas op dat latere tijdstip zouden krijgen en zo in de problemen zouden komen. Maar de uitbetaling gebeurde vroeger dan op de website werd aangeduid. Dat ging men oplossen, heeft men mij gezegd. In elk geval gebeurt de betaling op het juiste moment, maar de aanduiding wanneer de uitbetaling gaat gebeuren, zit verkeerd. Ze weten het en ze zouden er een oplossing voor zoeken.

Een derde geval is dat er door de staatshervorming nu cheques zijn voor Wallonië, voor Vlaanderen en voor Brussel. Er is een opsplitsing. De afspraak was dat de klant de opsplitsing moest maken en dat gescheiden moest aanleveren. Dat gebeurt niet door iedereen. Dan kun je twee dingen doen: ze teruggeven aan Sodexo en zeggen dat ze die moet sorteren, of dat zelf doen. Sodexo heeft ervoor gekozen om zelf de tranchering te doen over de verschillende regio's. Daarvoor vragen ze drie dagen extra tijd. Dus in plaats van op zeven dagen te betalen, betalen ze daardoor op tien dagen, voor wie het niet gesorteerd heeft.

Een vierde punt ging over de optische lezing. Zij zeggen dat er ook slecht ingevulde dienstencheques zijn en die werden vroeger altijd getolereerd. Ook daar kun je twee dingen doen. Wat zij mij zeggen, is iets anders dan wat u zegt. Zij zeggen dat ze die ofwel zouden kunnen terugsturen, met een enorme vertraging tot gevolg, ofwel dat zij die maximaal kunnen aanpassen. Dat doen ze. In plaats van op zeven dagen betaling, zit men dan weer op tien dagen. Deze uitleg heb ik van hen gekregen. We zullen dit effectief verder opvolgen in de toekomst. Dat zijn de elementen van de uitbetaling.

Ik kom nu op de optische lezing. Er is effectief in een gedoogperiode voorzien. Volgens hen zou het platform nu normaal moeten gaan functioneren. In elke geval was, wat mij betreft, die gedoogperiode bedoeld om de mogelijkheid te geven om het systeem te verbeteren. Ik hoop en ga ervan uit dat ze alles in het werk stellen om het systeem efficiënt te doen werken tegen het einde van de

gedoogperiode. Ik vind dat de bedrijven daar niet onder moeten lijden en ik ben zeker bereid om, als blijkt dat er na de gedoogperiode nog altijd een probleem is in de optische lezing, de gedoogperiode dan te verlengen.

Ik wil ook uitdrukkelijk zeggen dat er geen enkel probleem is in de mate dat men het digitaliseert. Vanaf het moment dat de bedrijven overgaan naar het digitaal indienen, zal die problematiek allicht automatisch opgelost worden.

Ik wil een aantal elementen aanhalen in verband met de communicatie. Het is de bedoeling van Sodexo om de ondernemingen niet te overladen met informatie. Dat lijkt mij ook juist. Ik heb hun gezegd dat ze dat ook niet moeten doen bij mij. Als we over elk probleempje dat zich ergens voordoet, informatie krijgen, dan wordt iedereen overspoeld door informatie. Daar zijn we ook niets mee.

Het is voor mij van belang dat Sodexo proactief en transparant communiceert. Ik heb dat uitdrukkelijk gezegd. Ik denk dat er soms wat cultuurverschillen zijn in de manier van communiceren tussen het noorden en het zuiden van Europa. Op 9 februari zei Sodexo dat er op de website automatische meldingen verschijnen, naar analogie van storingen bij telefonie, waarbij wordt gemeld dat ze op de hoogte zijn en op welke manier het wordt opgelost. De informatie wordt dus niet automatisch naar iedereen verstuurd. Als dienstenchequebedrijf kun je op de website uitzoeken of Sodexo op de hoogte is van een probleem en hoe het zal worden opgelost. Op zich lijkt mij dat een zeer goede aanpak. Men heeft mij op 9 februari gezegd dat het een van de volgende dagen in werking zou treden. Ik hoop dat dat in orde komt. Het is in elk geval een positief punt.

Sodexo is er zich ook van bewust dat, zeker in de beginperiode, het callcenter overbelast was en dus niet altijd bereikbaar was voor gebruikers. Ze zeggen dat dat vandaag is opgelost door het aanwerven van bijkomend personeel en door het oplossen van een aantal technische problemen.

Uw vraag betreft het callcenter voor erkende ondernemingen. Volgens de gegevens die wij hebben ontvangen van Sodexo, zouden er zich daar geen noemenswaardige problemen voordoen. Ik geef u de informatie die ik heb gekregen. We zullen dit vanuit de administratie nauwgezet verder opvolgen. We zullen nagaan hoe het staat met de oproepen in het callcenter. Zelf vond ik dat die nog altijd vrij hoog waren. Voor mij is het belangrijk dat ze de gegevens kunnen verklaren.

Het is aan Sodexo om ervoor te zorgen dat ze eenduidige informatie geven. Wij hebben hun ook gezegd dat de informatie die wordt gegeven, juist moet zijn en dat dat op een degelijke manier moet gebeuren. We blijven dat opvolgen.

Uw laatste vraag heb ik al beantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw inspanningen. Ik hoop dat de afspraken die worden gemaakt, snel worden geïmplementeerd.

Ik ben heel blij met het feit dat de onterecht geblokkeerde accounts gedeblokkeerd worden. Ik neem aan dat dat voor het grootste deel al is gebeurd.

Men zei dat het probleem op intranet opgelost zou zijn. U sprak in dat verband van een bepaalde datum. Gisteren was het nog niet opgelost. Ik ga er echter van uit dat dat op korte termijn in orde zal zijn.

Wat betreft de sortering – Vlaams en federaal – van de cheques, hetgeen sommige ondernemingen niet deden. Bij mijn weten was daarover niet gecommuniceerd, maar nu wel. Sodexo heeft dit, allicht naar aanleiding van uw gesprek, nu wel per

brief gemeld aan de DCO's. Dat heeft vele ondernemingen duidelijkheid verschaft over wat er precies met die cheques is gebeurd.

Het probleem van de optische lezing blijft. U zegt dat Sodexo in het gesprek heeft aangegeven dat zij de aanpassingen zouden doen. Bij mijn weten is dat echter niet het geval en hebben ze gecommuniceerd aan de DCO's dat er op de website een instrument komt waardoor de DCO's zelf de aanpassingen moeten doen.

U zegt heel terecht dat bepaalde dienstencheques slecht worden ingevuld. Sommige mensen hebben een onduidelijk geschrift of brengen verbeteringen aan waardoor de cheques inderdaad moeilijk te lezen zijn. 15 tot 20 procent is een veel te hoog aantal. Bij die 15 tot 20 procent zijn er heel wat bij die wel heel duidelijk zijn – ik heb het zelf gezien – en die niet zouden moeten worden verbeterd. Mijn conclusie is dus dat die optische lezing kan worden verfijnd. Het is niet zo dat ze die verbeteringen zelf zouden doen. Ze vragen het aan de DCO's. Het systeem moet dus fijnmazig genoeg zijn, want anders wordt het een enorme rompslomp.

Ik ben blij dat u zegt dat u, indien het niet is opgelost, eventueel overweegt om de gedoogperiode te verlengen.

Ik zou zeggen: wordt vervolgd. Ik ben blij met uw inspanningen en uw antwoorden. We volgen het zeker op.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De vraag om uitleg van mevrouw Taelman is terecht. Ik ben ook blij met de antwoorden van de minister, die duidelijk de vinger aan de pols houdt.

U gaf heel terecht aan dat het niet úw verantwoordelijkheid is om de problemen op te lossen, maar wel die van Sodexo.

U zei dat er een bevraging wordt gehouden. Wordt er ook een bevraging gedaan bij gebruikers en DCO's over de samenwerking met en de communicatie door Sodexo? Het lijkt mij wel nuttig om bij de DCO's, maar ook bij de gebruikers, de vinger aan de pols te houden, na te gaan of men tevreden is over de werking van Sodexo en of er pijnpunten of verbeterpunten zijn die moeten worden aangepakt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Minister, bij mijn vorig betoog was ik heel mild en heel vriendelijk. Nu zal ik vooral heel vriendelijk zijn.

Er is toch wel iets aan de hand. Bij de tender naar aanleiding van de zesde staatshervorming waren een aantal kwaliteitsvereisten uitdrukkelijk ingeschreven.

De demarche die u gedaan hebt, bewijst dat u zelf aanvoelt dat er een probleem is. Net zoals mevrouw Taelman vind ik het heel raar dat een bedrijf dat voordien de dienstencheques uitgaf, vandaag eigenlijk met problemen wordt geconfronteerd – of die veroorzaakt, dat is de vraag – die je niet kunt toewijzen aan de loutere opsplitsing tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Maakt men nu van de gelegenheid gebruik om een aantal systemische aanpassingen te doen die het eigen profitmodel misschien ondersteunen maar helemaal niet in lijn zijn met de belangen van dienstenchequeondernemingen of -gebruikers?

U zegt dat de administratie in de eerste plaats de contacten regelt, maar op 10 februari heeft uw kabinet via werk.be toch gecommuniceerd. De situatie wordt naar mijn aanvoelen iets te positief voorgesteld. Men spreekt over onduidelijkheden en overgangsproblemen. Mevrouw Taelman heeft de lijst gegeven, en die is toch iets indrukwekkender dan dat.

Ik heb opmerkingen over de resultaten van uw gesprek. Heel veel gebeurt via de website, en dat is goed, maar er zit ook een probleem in. We hebben het daarnet nog gehad over mensen die eigenlijk zorgbehoevend zijn en dienstencheques in die zin gebruiken. Het is een open deur intrappen: de digitale geletterdheid van die groep staat helemaal niet in verhouding tot die van de rest van de bevolking. Ik vraag daar aandacht voor. Niet alleen de bereikbaarheid van het callcenter was een probleem, maar ook de kwaliteit van de gesprekken. We hebben verhalen gehoord van mensen die geen of vage antwoorden krijgen als ze bellen, en als ze aandringen, wordt de telefoon dichtgesmeten. Zulke incidenten zijn bijzonder pijnlijk voor een organisatie die in essentie met overheidsgeld werkt.

Het is voor de dienstenchequeondernemingen onmogelijk om zelf de overgang van papieren naar elektronische dienstencheques te kiezen. Vroeger was dat wel mogelijk, vandaag wordt dat moeilijker gemaakt, net zoals het rechtstreeks ingeven van rekening- en telefoonnummers door de DCO's. In een sector waar de prijzen vastzitten, is het dat soort van kwaliteitsinspanning die onderscheidend kan werken tussen ondernemingen.

De inschrijvingstermijn voor nieuwe klanten is verlengd: vandaag zeven dagen per telefoon. De termijn voor het ontvangen van papieren cheques is verlengd van drie naar veertien dagen. Zijn dat kinderziektes? Of zijn dat beleidsbeslissingen? Staat dat in het contract? Zijn die beslissingen eenzijdig door Sodexo genomen?

Ik begrijp dat men de focus wil leggen op elektronische dienstencheques, maar in de commissie Welzijn zijn we – alweer mevrouw Taelman – bezig rond nudging. Heel belangrijk daar is de opt-out, iemand die niet wil of kan werken met de elektronische dienstencheques, moet nog altijd een degelijke dienstverlening krijgen binnen een redelijke termijn.

We hebben het gehad over de noodzaak aan omkadering, al dan niet via enveloppenfinanciering. Dit weegt natuurlijk ook op die omkadering en dus de rentabiliteit van de DCO's. Elke keer als men opnieuw moet inlezen, lopen de uren, en die kosten geld, dat moet ik u niet vertellen.

Ik vraag aandacht voor de problematiek van mensen die niet zomaar met elektronica kunnen omgaan.

Minister Philippe Muyters: De heer Bothuyne heeft het gezegd: ik hou de vinger aan de pols. Ik heb Sodexo niet zomaar uitgenodigd – het is te zeggen: dat was geen uitnodiging maar een verplichting – op mijn kabinet om de problemen te bespreken. Dat behoort niet tot de normale taken van een minister, dat is iets voor de administratie. Ik ben me dus helemaal bewust van de problemen.

Ik ben het er ook mee eens dat mensen met papieren cheques moeten kunnen blijven werken, en dat moet op een degelijke manier kunnen gebeuren.

Het is niet door de staatshervorming – u hebt gelijk – maar wel door een aantal verbeteringen van het systeem of eisen die we hebben gesteld. De koppeling aan het rijksregisternummer gebeurde niet, met als gevolg dat mensen zonder rijksregisternummer toch nog cheques konden kopen.

De federale gedoogperiode is voor zover ik het heb begrepen nooit gestopt. Dat lijkt me geen juiste filosofie. Het schijnt dat men niet direct naging of de cheque goed was ingevuld. Bij ons is het wettelijk verplicht dat de cheque juist is ingevuld.

Het systeem is verbeterd en wordt correcter toegepast. Dat heeft zijn repercussies – zoals we hier zien – op de werking van Sodexo. Als wij vragen dat de cheque correct is ingevuld, heeft dat effect op de uitbetaling en op de gebruikers, dat is zeker waar.

We gaan verder digitaal. Dat is de uitdrukkelijke wens die we naar voren hebben gebracht en die in het contract staat. Als men verder digitaal gaat, moet het systeem worden aangepast. Laat ons niet doen – wie er al langer mee bezig is, zal dat kunnen bevestigen – alsof het vroeger allemaal van een leien dakje liep, bijvoorbeeld bij een nieuwe aanbesteding met wijzigingen tot gevolg. Dit wordt gebruikt door 700.000 Vlamingen: in zo'n systeem kan er wel eens iets mislopen. Ja, natuurlijk, dat moet worden opgelost. Ik zal ze indien nodig in de toekomst opnieuw uitnodigen en het gesprek verder voeren.

Mijnheer Bothuyne, ik denk niet dat een bevraging nodig is. Als we inzicht hebben in de klachten, krijgen we een goed beeld. Zo ging het de eerste keer. Die klachten komen zelfs tot bij mij. Ik loop nogal eens op straat, en dan hoor je zowel van mensen als van bedrijven dat daar nog altijd problemen zijn of dat daar problemen zijn geweest.

Mevrouw Taelman, de andere elementen waar u naar verwijst, bijvoorbeeld dat ze de correctie niet zelf doen, zullen zeker ter sprake komen tijdens het volgende gesprek van de administratie met Sodexo en met of zonder Federgon.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, heel wat gebruikers stellen Sodexo gelijk met de overheid. Het is dan ook niet goed dat uw uitvoerder met zulke problemen wordt geconfronteerd, dat is een slechte zaak voor het image van Vlaanderen.

Mijnheer Van Malderen, er zijn richtlijnen gegeven voor het gebruik van elektronische cheques. Heeft Sodexo de optische lezing niet willen gebruiken als een van de elementen om de DCO's door de strot te duwen en naar veel meer elektronische cheques te gaan? Wie met een goede bedrijfsvoering bezig is, is er zelf van overtuigd dat dit een goede zaak is, maar we zitten nog altijd met een aantal oudere gebruikers die daar nog niet in zullen slagen. Er is nog werk aan de winkel om dat op een goede manier te laten verlopen en waarbij niet het gebruiksgemak van Sodexo wordt vooropgesteld. We moeten er zeker van zijn dat de dienstenchequewerknemers hun loon nog uitbetaald kunnen krijgen op het einde van de maand.

Minister, zoals de heer Bothuyne zegt, hebt u hier heel goed de vinger aan de pols gehouden. Ik hoop dat u dat in de toekomst zult blijven doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de problemen van personen met hoogsensitieve kenmerken op de arbeidsmarkt – 1015 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik heb u vorig jaar al verschillende vragen gesteld over de problematiek van personen met hoogsensitieve kenmerken. Aangezien hoogsensitiviteit niet voorkomt op de lijst met aandoeningen die worden beschouwd als een arbeidshandicap, kunnen hoogsensitieve personen (HSP'ers) of hun werkgevers niet genieten van bepaalde ondersteuning, bijvoorbeeld in het kader van de Vlaamse ondersteuningspremie.

De specifieke kenmerken van hoogsensitiviteit maken nu eenmaal dat het inderdaad niet evident is om dit te bestempelen als een 'handicap' of 'ziekte'. Ook hoogsensitieven zelf zijn daar uiteraard niet tuk op aangezien ze over bijzondere

troeven kunnen beschikken die op de werkvloer mits de juiste omkadering kunnen worden gevalideerd. Zo hebben HSP'ers een groot empathisch concentratie- en observatievermogen, blinken ze uit in creativiteit en zijn ze erg perfectionistisch.

Er bestaan verschillende gradaties van hoogsensitiviteit. Een hoogsensitief persoon is iemand die gevoeliger is voor indrukken en prikkels van de buitenwereld dan gemiddeld. Hij of zij neemt subtielere nuances waar in bijvoorbeeld de lichaamstaal en stemmingen van anderen, is gevoeliger voor licht, geuren, geluiden enzovoort. Daardoor raakt hij of zij sneller overprikkeld en heeft hij of zij de behoefte zich terug te plooiën op zichzelf. Werkgevers staren zich vaak blind op deze kenmerken, zeker wanneer de HSP'er zelf niet meteen open kan zijn over zijn of haar specifieke problematiek of zich er niet van bewust is.

De vaststelling blijft dus overeind dat personen met hoogsensitieve kenmerken het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. "Ze voelen zich behandeld als zieken terwijl ze nochtans kerngezond zijn." Die woorden citeren we uit een blogstuk van Fons Leroy, gedelegeerd bestuurder van VDAB. Hij erkende eerder al de problematiek en was hierover ook al te gast op een studiedag over hoogsensitiviteit. Het is hoopgevend dat de VDAB-topman de problematiek uitdrukkelijk erkent, gelet op uw ambitie, minister, en die van VDAB om zoveel mogelijk maatwerk te kunnen leveren bij de bemiddeling en begeleiding van werkzoekenden.

Vandaag zijn er voorbeelden van hoogsensitieven die hoogopgeleid zijn, maar door hun aandoening niet voltijds kunnen werken, zeker niet wanneer de werkgever de werkplaats niet op de juiste manier inricht en niet kan zorgen voor de geschikte begeleiding omdat hun probleem niet erkend wordt als arbeidshandicap.

De problematiek reikt bovendien verder dan dat. Omdat ze niet voltijds kunnen werken en een aandoening hebben die niet officieel erkend is, vinden deze mensen moeilijk werk. Gevolg is dat ze als werkonwillig worden beschouwd en een schorsing van hun recht op werkloosheidsuitkeringen riskeren. Om dit te vermijden richten sommigen zich tot arbeidszorg. Het is nogal vreemd dat mensen met bijvoorbeeld een diploma van boekhouder naar dit soort noodoplossingen moeten grijpen.

Minister, hoe reageert u op de vaststelling van VDAB-topman Fons Leroy dat mensen met hoogsensitieve kenmerken het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt en dat er voor hen een loopbaanbeleid op maat moet worden uitgewerkt?

Hoogsensitieven zelf zijn geen vragende partij om hun problematiek te beschouwen als een ziekte of handicap. Hoe wilt u die problematiek dan laten catalogeren opdat VDAB in zijn bemiddelingsactiviteiten rekening kan houden met deze specifieke kenmerken?

Zal er ook een initiatief worden genomen ten aanzien van de werkgevers, eventueel in samenwerking met de sociale partners, om hen te informeren en te sensibiliseren over de precieze aard van hoogsensitiviteit en de gevolgen ervan voor werknemers op de werkvloer?

Zult u erop toezien dat mensen met hoogsensitieve kenmerken niet ten onrechte worden beschouwd als werkonwillig en ten gevolge daarvan hun werkloosheidsuitkering dreigen te verliezen of zich uit noodzaak moeten wenden tot arbeidszorg?

Zult u erover waken dat de problematiek van hoogsensitiviteit ten volle wordt opgenomen in bemiddelingstrajecten van VDAB en het loopbaanbeleid op maat voor werknemers?

Zal er in dit verband worden gekeken naar voorbeelden in Scandinavië waar bedrijven intussen de boodschap begrepen hebben en medewerkers meer vrijheden genieten inzake werkorganisatie en kwaliteit van het werk?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Talpe, maatwerk zou een heel kort antwoord op uw vragen kunnen zijn, alsook rekening houden met de competenties en talenten die een individu heeft. Maar ik zal toch wat dieper ingaan op uw verschillende vragen.

Ik ben het met u eens dat we de problematiek niet mogen veralgemenen. Sommige HSP'ers hebben het moeilijker op de arbeidsmarkt, maar dat geldt niet voor de hele groep. Zij hebben talenten die anderen niet hebben en die wellicht erg gegeerd kunnen zijn op de arbeidsmarkt. Het probleem is echter dat niet al die personen terechtkomen in een job die past bij hun persoonlijkheid, in een arbeidsomgeving die past bij hun gevoeligheden en in een team dat zich bewust is van de competenties en talenten van die mensen.

Als je dus op maat gaat bemiddelen, dan zit je juist wat dat betreft. Als zij goed terechtkomen, dan rijzen er weinig problemen. Daarom moet een loopbaanbeleid op maat voor mij vertrekken van een correcte inschatting van de sterktes van die mensen. Ik heb dat al dikwijls gezegd: we hebben een beetje de traditie gekregen om te bekijken wat de zwaktes zijn, in plaats van uit te gaan van de sterktes. Ook moeten de elementen worden ingeschat die het functioneren positief kunnen beïnvloeden.

Op basis van zo'n analyse kan de werkzoekende dan samen met VDAB op zoek gaan naar de acties die het best passen bij zijn of haar individuele situatie. Het kan bijvoorbeeld gaan om een pure bemiddeling, om een opleiding naar een ander beroep of een andere sector, om een doorverwijzing naar externe hulpverlening, afhankelijk van hoe sterk die sensitiviteit is. Zoals ik echter al zei: de enige juiste manier om hierop te antwoorden is door te werken op maat van dat individu.

Hoogsensitief zijn is voor mij geen ziekte, en ook geen handicap. VDAB werkt vandaag met twee internationale classificaties van stoornissen. Gezien het wetenschappelijke karakter van die systemen en omdat er internationaal werd afgesproken hoe en door wie de diagnoses worden gesteld, baseert VDAB zich op die classificaties. In die classificaties komt hoogsensitiviteit op dit moment niet voor. We moeten ons er wel van bewust zijn dat het feit dat mensen zich niet goed voelen in hun job, de oorzaak kan zijn van secundaire werkgerelateerde psychische problemen. Dat moeten we natuurlijk proberen te voorkomen. Daarom is die aanpak op maat zo essentieel.

Wat uw vraag over de werkgevers betreft, weet ik niet goed hoe ik moet reageren. Moet je werkgevers sensibiliseren daaromtrent? Als er een algemene verkeerde perceptie zou zijn, dan moet die zeker worden meegenomen. Dat hebben we dan ook meegenomen in onze acties in het kader van ons derde spoor 'focus op talent en competenties'. Ik weet echter niet of dat hier het geval is. Ik denk dat dit bij hoogsensitieve mensen minder zo is dan in sommige andere gevallen. Wel vind ik het belangrijk dat VDAB acties onderneemt om werkzoekenden te helpen bij het maken van een correcte inschatting van die eigen sterktes, van de talenten én van de aandachtspunten, ook wat het zoeken naar een job betreft. De ondersteuning door een bemiddelaar is een van de hulpmiddelen die ter beschikking staan van zo iemand. De bemiddelaars kunnen bovendien een beroep doen op de psychologen van VDAB of op de gespecialiseerde diensten voor trajectbegeleiding en -bemiddeling voor extra expertise, mocht dat nodig zijn.

Vanaf 1 januari 2016 is VDAB bevoegd om het zoekgedrag te controleren. Ik ben daar eigenlijk vrij gerust in. VDAB zal dat nooit zomaar op basis van algemene elementen bekijken: men zal rekening houden met de beperkingen, maar ook de mogelijkheden van elk individu. Dat is toch de opdracht die men ter zake heeft.

Met betrekking tot uw deelvraag over arbeidszorg wil ik aangeven dat hoogsensitieve kenmerken op zich nooit aanleiding kunnen zijn voor een doorverwijzing naar arbeidszorg. Arbeidszorg heeft als doel personen die niet of niet meer kunnen werken onder een arbeidsovereenkomst, reële kansen op sociale interactie en participatie te geven. Alleen als uit het functioneren van een individu zou blijken dat een betaalde job tijdelijk niet haalbaar is, zelfs niet in de sociale economie, dan kan dat individu worden toegeleid naar arbeidszorg, maar als die nood er is, dan moet dat natuurlijk ook voor hoogsensitieve personen mogelijk zijn. Zij mogen geen uitzondering zijn. Niet de hoogsensitiviteit zelf, maar het effect ervan op het functioneren van mensen moet dus de aanleiding zijn om voor andere oplossingen dan betaald werk te kiezen.

Het blijft de bedoeling om in alle VDAB-trajecten een aanpak op maat te garanderen. Dat geldt natuurlijk ook voor het loopbaanbeleid op maat voor werknemers. Loopbaanbegeleiding houdt in dat iemand wordt ondersteund bij het nemen van loopbaanbeslissingen. Dat is voor mij de essentie van de zaak.

Wat Scandinavië betreft, we gaan dat zeker verder meenemen naar aanleiding van onze conceptnota Focus op talent en competentie en de verdere uitwerking daarvan.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Deze bijzondere thematiek laat me niet los. Ik heb er ook al verscheidene vragen over gesteld. Het klopt natuurlijk dat heel wat werkgevers wel ook die talenten van die mensen zien, maar er is toch nog een hele groep waardevolle mensen die uit de boot vallen. Voor die mensen kunnen een aantal kleine ingrepen op de werkvloer of qua arbeidstijd toch veel verschil maken. Uiteraard is begeleiding op maat heel belangrijk. Daar moeten we absoluut op inzetten. Die kleine aanpassingen brengen echter ook kosten met zich mee, en dat is enigszins het concrete probleem of de drempel die een aantal werkgevers dan toch ervaren om een aantal inspanningen te doen. Het is ook zo dat niet alle begeleiding door VDAB gebeurt. Ter zake zien we toch ook nog een aantal hiaten.

We krijgen signalen dat er toch wel een probleem rijst met betrekking tot die sanctionering en die werkonwilligheid. Men moet er dus nauwlettend op toezien dat dit op de juiste manier wordt aangepakt en gekaderd.

Wat de thematiek zelf betreft, denk dat we daar ook in het kader van werkbaar werk heel wat bijzondere aandacht voor kunnen hebben. Het is een hele uitdaging om dat werkbaar werk verder uit te werken. Voor die bijzondere groep mensen kunnen er toch een aantal initiatieven worden genomen. Minister, ik hoop dat u dat zeker ook zult meenemen.

Ik had ook nog een vraag gesteld over sensibilisering. Uiteraard gaat het dan over het sensibiliseren van de werkgevers, maar ook van het bredere publiek over wat hoogsensitieve begaafdheid precies inhoudt, zodat er ook meer begrip voor is. Ik weet niet of u initiatieven plant op korte termijn om dat bij het publiek kenbaar te maken.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik heb daar wel al op geantwoord. Ik heb gezegd dat ik niet direct acties daaromtrent plan. Maar in het derde spoor van 'Accent op talent', de competenties en talenten, kan dat meegenomen worden. Ik wacht nu op de initiatieven daar. Ik weet echter niet of dat vandaag echt nodig is. Ik denk dat de rol van de bemiddelaar, ook ten aanzien van de werkgevers, daarin veel belangrijker is, algemeen op het vlak van perceptie.

Wat de controles betreft, kan ik mij inbeelden dat dat soms een probleem kan zijn, maar dan wel langs twee kanten. Het kan ook zijn dat iemand die hoogsensitief is, zich daarachter wil verschuilen om minder acties te moeten ondernemen. En dat mogen we ook niet tolereren. Ook daar zal er een evenwicht gezocht moeten worden tussen wat mag en wat niet mag. Dat is ook altijd een moeilijkheid rond de ondersteuning van werkgevers, omdat je hier niet over een objectieve wetenschappelijke vaststelling kunt spreken van wie nu in aanmerking voor ondersteuning en wie niet. In de internationale standaarden is het element van hoogsensitiviteit niet meegenomen.

Voor de rest ben ik het ermee eens dat daar aandacht voor moet zijn. Maar zoals ik in het begin al zei, is volgens mij de enige oplossing op dit moment de aanpak op maat.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Elke persoon met HSP is uniek, zoals iedereen, en heeft nood aan begeleiding op maat, om een zo groot mogelijk potentieel te kunnen realiseren. We zullen inderdaad niet van vandaag op morgen een pasklare aanpak kunnen toepassen. Het zal stap voor stap gaan, maar ondertussen kunnen we vanuit Vlaanderen wel al starten met een goede sensibilisering, een maatgericht beleid, specifiek met oog voor mensen met HSP en geen onverkorte toepassing van de sanctionering wegens werkonwilligheid, die bij letterlijke lezing toch een ander beeld blijkt te scheppen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Helsen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rechten en plichten van jonge niet-toeleidbaren op de arbeidsmarkt – 1022 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik ben met betrekking tot dit thema zelf geconfronteerd met een bepaalde problematiek en ben op zoek gegaan naar meer informatie erover, maar bleef toch met verschillende vragen zitten. Daarom heb ik de keuze gemaakt om de vraag in deze commissie aan bod te brengen. Het gaat over een specifieke groep van mensen die zich op de arbeidsmarkt aandienen. En we komen tot de vaststelling dat er vragen en problemen rond zijn.

Wie werkloos is, kan in de meeste gevallen rekenen op onze goed uitgebouwde sociale zekerheid. Als men minstens een jaar gewerkt heeft, ontvangt men een RVA-uitkering (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening). Als men van de schoolbanken komt en nog geen jaar gewerkt heeft, doorloopt men een beroepsinschakelingstijd, om na dat jaar een inschakelingsuitkering te ontvangen. Die kun je echter alleen aanvragen als je jonger bent dan 25. Wie ouder is dan 25, maar geen jaar gewerkt heeft om een beroep te kunnen doen op een RVA-uitkering, kan ook geen inschakelingsuitkering ontvangen. Als men aan de voorwaarden voldoet, kan men wel nog aankloppen bij het OCMW om een leefloon te ontvangen.

Wij zijn nu op een casus gestoten. Ondertussen is er mij ook een tweede casus ter kennis gegeven, naar aanleiding van de contacten die er geweest zijn, en die eigenlijk hetzelfde aantoont. Het is een casus die buiten het spectrum valt en op geen enkele uitkering recht lijkt te hebben. Dat doet mij, in de samenleving waarin we leven, toch wel even de wenkbrauwen fronsen. Het gaat om een

jongeman van 26 jaar, die nog thuis woont en ook langdurig psychisch begeleid werd, en die door de VDAB als 'niet-toeleidbaar' werd gecategoriseerd. Die persoon is in het verleden begeleid. Momenteel wordt hij niet begeleid, maar hij is heel duidelijk niet in de mogelijkheid om zelfstandig te leven. Daardoor valt deze jongeman nog steeds ten laste van zijn ouders. Op dit moment zijn de ouders wel nog bereid om de zoon financieel te ondersteunen en de kosten van een aantal zaken te dragen, maar de ouders geven vandaag ook wel het signaal dat dat moeilijk houdbaar blijft, omdat zij zelf ouder worden en hun inkomen beperkter is. Zij stellen zich ook veel vragen over waar het in de toekomst met hun zoon naartoe moet. Zij zijn zelf al op zoek gegaan naar oplossingen, maar vinden die niet, en komen dan bij ons terecht met een schets van de situatie en de vraag hoe het verder moet.

Als we de cijfers van de niet-toeleidbaren bekijken, zien we dat bij herevaluatie zo'n 90 procent van zij die het advies 'niet-toeleidbaar' kregen, opnieuw niet-toeleidbaar wordt verklaard. Ook voor deze jongeman is het duidelijk dat er op korte termijn geen wijziging in de situatie zal zijn. We moeten bekijken wat dat nu betekent voor de financiële situatie van de jongere, maar ook van het gezin. Ze hebben al aangeklopt bij het OCMW, maar doordat de ouders een inkomen hebben, kan hij geen aanspraak maken op een leefloon. Hij wordt niet erkend door het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). Hij heeft ook geen erkenning bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), ondanks de beperkingen die hij heeft. Ook daar zien we dus dat we vastlopen.

In een van de VDAB-studies lazen we het volgende: "Voor werkzoekenden met een advies niet-toeleidbaar stelt de VDAB vast dat verwijzing naar een gepast statuut verhinderd wordt door onvoldoende afstemming op federaal niveau. Er moet nagegaan worden in welke mate we stoppen met begeleiden na de verwijzing naar de gezondheidszorg en wachten op het W²-beleidskader waar opvolging van de verwijzing kan gebeuren door de casemanager welzijn. Ook de herevaluaties van het advies niettoeleidbaar blijken niet efficiënt en kunnen in vraag gesteld worden. De totale groep van niet-werkende werkzoekenden met een advies niet-toeleidbaar blijft over de jaren heen gemiddeld een groep van 3000 tot 4000 personen."

Hier zit het verschil met de gewone werkzoekenden die na de leeftijd van 25 jaar niet meer van hun inschakelingsuitkering kunnen genieten. Zij vallen dan wel zonder uitkering, maar hebben toch voldoende mogelijkheden om zich in te schakelen in de arbeidsmarkt. De niet-toeleidbaren blijven meestal niet-toeleidbaar.

VDAB erkende in 2014 reeds dat er werk moest worden gemaakt van een structurele aanpak voor deze doelgroep. Er is nood aan een erkenning en verschuiving naar andere pijlers in de sociale zekerheid. Het samenwerkingsakkoord RVA-VDAB gaf aan dat begin 2014 voorstellen tot structurele oplossing zouden worden geformuleerd voor deze doelgroep. Implementatie zou tegen eind 2014 in werking moeten treden.

Minister, ik heb wel wat vragen in de hoop dat er wat duidelijkheid komt voor mij en voor deze mensen. Wat zijn de rechten en plichten van iemand die niet-toeleidbaar werd verklaard? Dient deze persoon nog steeds ingeschreven te zijn bij VDAB, krijgt deze nog steeds voorstellen van VDAB? Kunnen zij een beroep doen op andere bestaande uitkeringen? In deze situatie komen we tot de vaststelling dat men nergens aanspraak op kan maken. Op welke manier kunnen deze personen toch ondersteuning krijgen? Welke structurele maatregelen werden voorgesteld voor deze doelgroep en hoe loopt de implementatie? Werd hierover de voorbije jaren al overleg gepleegd met het federale niveau? Wat is de stand van zaken van het W²-kader?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ga de eerste vier vragen samen beantwoorden. De rechten en plichten van de werklozen zitten vervat in de federale werkloosheidsreglementering. Volgens de werkloosheidsreglementering moeten in principe alle werklozen beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Er zijn wel verschillende vormen van beschikbaarheid, bijvoorbeeld aangepaste en passieve beschikbaarheid, maar dit kadert onder specifieke voorwaarden volgens het federaal normatief kader. Actief beschikbaar zijn, betekent dat werkzoekenden de plicht hebben om zich in te schrijven als werkzoekende bij VDAB, om zelf actief werk te zoeken, om zich aan te bieden bij de VDAB-bemiddelaar of werkgevers indien ze hiertoe opgeroepen worden. Zij moeten ingaan op een passende vacature of moeten een passende beroepsopleiding aanvaarden. Zij moeten actief meewerken aan een actieplan en zullen daarop gecontroleerd worden.

VDAB stelt vast dat een kleine groep van deze actief beschikbare werkzoekenden wel beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt maar wegens ernstige gezondheidsproblemen van medische, mentale, psychische of psychosociale aard niet kunnen worden toegeleid naar werk of een arbeidsmarktgerichte opleiding of begeleiding. Eind 2015 waren er 5300 niet-werkende werkzoekenden in deze situatie.

Het federaal normatief kader voorziet enkel in een vrijstelling van controle tijdens het diagnosetraject of een aangepast traject om de problematieken te remediëren, geen volledige vrijstelling van beschikbaarheid. VDAB stopt bij niet-toeleidbaren de bemiddeling naar werk maar geeft hun de opdracht, via een afsprakenblad, om hun niet-arbeidsmarktgerelateerde problematiek aan te pakken bij een dienst met een passend aanbod voor de problematiek zoals een OCMW, een centrum algemeen welzijnswerk of andere.

De niet-toeleidbare werkzoekende is dus minstens verplicht om inspanningen te doen om opnieuw beschikbaar 'te worden' voor de arbeidsmarkt en gepaste hulpverlening te zoeken om de persoonlijke situatie te verbeteren. Indien de niet-toeleidbare hier actief aan meewerkt, zal VDAB deze inspanningen positief evalueren in het kader van de controle op het werkzoekgedrag. Als de niet-arbeidsmarktgerelateerde problematiek onder controle is, kan de werkzoekende opnieuw bemiddeld worden naar werk. Als de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is en de niet-arbeidsmarktgerelateerde problematiek blijft, wordt er gezocht naar een ander passend uitkeringsstelsel. Dat is logisch. VDAB is arbeidsbemiddelaar naar een job. Als men niet-toeleidbaar is, hoort men niet thuis in de werkloosheid en kan men bijvoorbeeld een ziekte-uitkering krijgen.

Op dit moment lopen er verschillende projecten voor de doelgroep met een mentale, medische, mentale, psychische of psychosociale problematiek. Hierbij denk ik in het bijzonder aan de tender activeringszorg, waarvoor er al een tweede oproep is. In die tender ligt de focus op het wegwerken van de drempels. In de tender armoede ligt de focus op werk.

In het kader van het federale normatief kader is er regelmatig overleg geweest met mijn federale collega's. Specifiek over de groep niet-toeleidbaren is er geen verder overleg geweest omdat dit gaat over activering en opleiding.

Het W²-decreet bekijken we samen met de minister van Sociale Economie en de minister van Welzijn. Minister Vandeuren heeft in de commissie Welzijn gezegd dat hij daar niet meteen middelen voor kan vrijmaken. De projecten die onder mijn bevoegdheid en onder de twee tenders vallen, gaan wij verder uitvoeren. Dat is de stand van zaken van W².

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, op basis van de concrete casus blijf ik met het probleem zitten dat het hele traject is doorlopen, dat de VDAB heeft gezocht op welke manier die jongere toch aan de slag kan en binnen welk kader dat mogelijk is. Na de vaststelling dat de jongere niet toeleidbaar is, is de VDAB opnieuw tot dezelfde vaststelling gekomen. U zegt dat de VDAB dan op zoek gaat naar de instantie die de persoon verder kan begeleiden en welke ondersteuning hij verder kan genieten.

Op dit moment is het duidelijk dat geen enkele instantie die jongere erkent om een ondersteuning te bieden, tenzij een psychiater in de privésector. Maar het gaat om een problematiek die niet geneesbaar is. De beperking wordt niet erkend door gehandicaptenzorg, maar is ook niet geneesbaar, waardoor een begeleiding weinig zinvol is. Geen enkele instantie kan op basis van de normen en criteria een erkenning en een uitkering geven. Het gaat om iemand die niet zelfstandig kan wonen en daardoor ook niet in aanmerking komt voor een tegemoetkoming van het OCMW. Dat is een heel bijzondere situatie.

Minister, is het niet wenselijk na te gaan waar die jonge mensen wel in passen? Nu zit die jongere zeven dagen op zeven, van 's morgens tot 's avonds thuis, terwijl er toch veel instanties in onze samenleving zijn die mensen met een beperking opvangen. Een vorm van opvang zou zowel voor de jongere als voor het gezin heel zinvol zijn. Nu is er geen enkele toegang tot opvang mogelijk.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Mevrouw Helsen kaart een schrijnend probleem aan. Er is al herhaaldelijk een technisch antwoord gegeven op dit probleem: dat is de architectuur van de sociale zekerheid, punt aan de lijn. We moeten toch nagaan hoe we maatwerk kunnen bieden voor die groepen.

Minister, ik ben ongerust over de evolutie binnen die groepen. Hebt u zicht op het aantal MMPP's (mensen met een medisch, mentaal, psychisch of psychiatrisch probleem) die als niet-toeleidbaar worden beschouwd? Hoe is dat geëvolueerd? Bij de arbeidsongeschikten op het federale niveau is er een verontrustende stijging. Vertaalt de niet-toeleidbaarheid zich in de kwalificatie die de VDAB daaraan geeft? Is dat gestegen of constant gebleven in de afgelopen jaren? Als u dat nu niet kunt zeggen, zal ik een schriftelijke vraag indienen. Het is wel een aandachtspunt.

Als de federale overheid, de RVA zegt dat iemand arbeidsgeschikt is, dan is het niet te vatten dat de VDAB kan beslissen dat die persoon niet-toeleidbaar is. Dat is een ongelooflijke anomalie. Het Vlaamse niveau neemt een deelaspect van de activering op zich, en moet aangeven dat de persoon zeer ver van de arbeidsmarkt staat, maar we kunnen die toch niet zomaar parkeren. We kunnen zorgen voor een aangepast aanbod in de sociale economie voor die mensen, want we hebben die bevoegdheid, dat is een pure politieke keuze.

Iets anders is de discussie over een apart statuut. Als de RVA zegt dat die persoon arbeidsgeschikt is, dan moeten wij in onze bevoegdheid van arbeidsbemiddeling zeggen dat die niet-toeleidbaar is. Dat kan wel kloppen, maar dan moeten we daarop toch een antwoord proberen te vinden.

Dit is zeer schrijnend omdat die personen steeds vaker op de radar komen dankzij actieve bemiddeling en opvolging, dankzij het feit dus dat de VDAB zijn werk doet. Als de VDAB daarvoor geen brug kan slaan naar de arbeidsmarkt, dan moeten wij toch een maatschappelijke brug slaan voor die mensen, en hen niet zomaar parkeren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Mevrouw Helsen, ik wil u eerst en vooral feliciteren met uw vraag. De schroom die u aan de dag legde, was helemaal niet nodig. Ik bedank u omdat u de discussie over W² nog eens op de agenda hebt geplaatst.

Minister, u zegt terecht dat we hier in de driehoek zitten van Werk, Sociale Economie en Welzijn. Het probleem is dat dat op een paar kleine eilanden na vandaag, de door u genoemde projecten, eigenlijk een Bermudadriehoek is. Mensen van wie we weten en attesteren dat ze een heel grote problematiek hebben, komen niet aan de bak. Ik begrijp dat u dat niet alleen op uw schouders kunt nemen. Ik begrijp ook minister Vandeurzen als hij zegt dat hij dat niet alleen op zijn schouders kan nemen. En we zouden er ook nog minister Homans kunnen bijhalen, die ook kan zeggen dat zij dat niet alleen op haar schouders kan nemen. U zorgt voor die eilandjes. Dat krediet krijgt u van mij. Maar samen vormt u wel bijna de helft van de Vlaamse Regering. Dan verwacht ik een collegiale oplossing.

Dit parlement heeft op het einde van de vorige legislatuur een heel goed decreet gemaakt rond W². Ik vind het heel goed omdat ik het zelf mee heb ingediend. Het is opgebouwd volgens een trappenmodel. Ik ga dat hier niet uit de doeken doen. We wisten toen heel goed dat we niet onmiddellijk het hele spectrum van alle trappen zouden kunnen invullen. We zetten in op één trap. We zouden niet meteen alle trappen kunnen invullen, waarbij je aan de ene kant heel veel Welzijn hebt met een klein beetje Werk, en aan de andere kant heel veel Werk met een klein beetje Welzijn. Dat wisten we. Maar je zou toch – en het is een modieus beeld – in concentrische cirkels een ambitie aan de dag moeten kunnen leggen om die groep wat uit te breiden, gegeven het feit, hier net door mevrouw Kherbache aangehaald, dat we door een steeds betere kennis van die doelgroep ook een steeds beter inzicht krijgen in de problemen en de mensen boven de radar kunnen halen. Maar daar stopt het. Minister, ik roep u in een positieve sfeer op om met jullie drie samen te zitten, en om collegiaal naar de regering te stappen en daar voor te stellen om in een aantal middelen te voorzien om niet alleen te detecteren, maar ook te remediëren.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Als ik de individuele case bekijk, denk ik dat de persoon in kwestie toch een begeleiding van de VDAB heeft gekregen en misschien al meer dan één. Op een gegeven moment kun je je toch de vraag stellen of, als dat echt niet lukt en er geen voldoende doorstroming is naar de arbeidsmarkt, die jongen dan ter beschikking moet staan van de arbeidsmarkt. Hoort hij daar dan thuis?

Minister Philippe Muyters: Ik ben minister van Werk. Wat moet ik doen? Niet bepalen wat de werkloosheidsuitkering is. Niet bepalen wie er werkloosheidsuitkering krijgt. Maar wel ervoor zorgen dat wie op de arbeidsmarkt komt, op de korte of langere termijn aan werk geraakt. Als je vaststelt dat iemand een MMPP-probleem heeft, dan kan de VDAB aan die persoon zeggen: 'Dat deel moet opgelost geraken of u geraakt niet aan een job.' De VDAB stelt niet zelf voor dat die persoon daar of daar moet gaan. Daar hebben wij de kunde niet voor. Als het om een MMPP-probleem gaat, kan de VDAB niet zeggen waar daaraan kan worden verholpen. Dat werd van de VDAB ook nooit verwacht. Wij zeggen dan: 'Dit moet eerst opgelost worden, maar ga daarvoor naar het OCMW of naar een psycholoog of weet ik veel wat, maar ga hulp zoeken.' Dat is het activiteitenplan. Als dat wordt gedaan, is het in orde. Maar als het blijft aanslepen, dan zie je dat die persoon niet op de arbeidsmarkt aan bod kan komen. Dan is hij niet bemiddelbaar. Daar stopt de job van Werk. Ik begrijp de problematiek die hier wordt geschetst. Dat is schrijnend. Maar die persoon hoort dan niet meer thuis bij de minister van Werk en bij het activeren naar een job, maar elders. En dat is niet bij mij.

Voor alle duidelijkheid: ik voorzie in de middelen voor W². U zegt dat ik daar krediet voor krijg. Ik blijf in die middelen voorzien, ook al kunnen we met W² op dit moment blijkbaar niet verder wegens een gebrek aan middelen. Ik begrijp dat dat de situatie is. Dan is er het aspect: als wij er niet in voorzien, waar gebeurt dat dan wel? Als de RVA aan ons zegt dat je beschikbaar moet zijn voor de arbeidsmarkt, en wij zien dat het, ondanks alle acties die we ondernemen, niet kan vanwege een MMPP-probleem, dan zitten we daar vast.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik begrijp zeer goed dat u zegt dat als iemand niet geschikt is voor de reguliere arbeidsmarkt, op een bepaald moment binnen een bepaald beleidsdomein het verhaal dan stopt. Maar we hebben in Vlaanderen de bevoegdheden Werk, Sociale Economie en Welzijn. We moeten samen bekijken hoe we voorkomen dat in de toekomst steeds meer mensen nergens zullen thuishoren. Het is duidelijk dat deze persoon niet thuishoort op de arbeidsmarkt. Maar wij kunnen als samenleving toch niet tolereren dat wij zouden zeggen dat hij nergens thuishoort? Momenteel zitten wij met dat gegeven. We moeten echt bekijken waar hier bepaalde linken, die toch wel nodig zijn, niet aanwezig zijn. Elke instantie bekijkt apart of die persoon binnen zijn kader past. Dan wordt er ja of neen gezegd.

Maar niemand bekijkt het hele plaatje, en gaat na welke toeleiding wél mogelijk is. Een toeleiding naar de arbeidsmarkt kan niet. Maar we hebben heel wat welzijnsvoorzieningen en voorzieningen in de sociale economie. Het zou goed zijn als we zouden nagaan of die personen daar wel of niet thuishoren. Lang geleden verrichtte ik mijn eerste werk in een dagcentrum voor gehandicapten. Die mensen worstelden met grote beperkingen, maar ze hadden wel het gevoel dat ze elke dag gingen werken. Dat is erg belangrijk. Het is erg belangrijk dat die jongeren ook buiten het gezin een plaats krijgen. Momenteel is dat niet het geval. Vlaanderen heeft bevoegdheden om daaraan te remediëren. Daarom zou ik, naar aanleiding van een casus, het op prijs stellen dat we nagaan welke linken wel kunnen worden gelegd, zodat een oplossing wordt aangeboden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de koppeling van de VDAB-databank met die van Onderwijs in het kader van de bestrijding van jeugdwerkloosheid – 1119 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, Vlaanderen beschikt over een vrij sluitende aanpak om jonge werklozen te activeren. Er is de drietrapraket, met instapstages, Werkinleving voor Jongeren (WIJ!) en individuele beroepsopleidingen (IBO's). VDAB slaagt erin om 93 procent van de jongeren die zich hebben ingeschreven als werkzoekende, binnen de vier maanden te bereiken.

Evenwel moeten we altijd waakzaam blijven dat bepaalde jongeren niet door de mazen van het net glippen. Niet elke jongere schrijft zich immers in bij VDAB nadat hij of zij de school heeft verlaten. Ook jongeren die geen recht hebben of geen recht meer hebben op een inschakelingsuitkering, moeten bij de hand worden genomen. Al te vaak worden immers het recht op een inschakelingsuitkering en het activeringsbeleid voor de jongeren aan elkaar gekoppeld, en dat is verkeerd. Iedereen kan zich vrij inschrijven bij VDAB. Men krijgt dan wel geen

uitkering, maar men kan wel een beroep doen op alle diensten. Uiterekend de jongeren die vanwege de diplomavereiste geen recht hebben op een uitkering, vormen een van de prioritaire kansengroepen voor VDAB. Dat is ook nodig. Als we die mensen aan hun lot overlaten, dreigen ze verloren te gaan voor de arbeidsmarkt, met alle sociale gevolgen van dien.

We weten dat er initiatieven lopen om jongeren die anders misschien van de radar zouden verdwijnen, te vinden. Dat gebeurt via vindplaatsgericht werken, dankzij het project van het Europees Sociaal Fonds (ESF) van 2014 en de FIND-BIND-MIND-methode. In de ESF-oproep die in juni is gebeurd – ook ten behoeve van WIJ! –, wordt ervoor gezorgd dat de werkzoekende jongeren die niet zijn ingeschreven in de VDAB-werking aan bod komen, zodat de partners ook de moeite doen om ze te vinden. De minister heeft in een antwoord op een vraag om uitleg van collega Annouri over de inschakelingsuitkering – waarbij ik een aansluitende interruptie hield – gesteld dat het belangrijk is dat het hele netwerk de jongeren aanmaant om de weg naar werk te zoeken. Vooral in grote steden wordt een breed lokaal netwerk uitgebouwd om met jeugdwerkers, OCMW's en scholen de jeugdwerkloosheid en de ongekwalificeerde uitstroom aan te pakken. U stelde voor om de databank van Onderwijs en die van VDAB aan elkaar koppelen. U wou nagaan of dat mogelijk is en welke de eventuele hinderpalen zijn. Als het zou kunnen, ontstaat alvast de kans om een indicatie – geen zekerheid! – te krijgen over jongeren die uitvallen op school en zich niet hebben ingeschreven bij VDAB.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Hebt u inmiddels een initiatief genomen om samen met de minister van Onderwijs na te gaan of de databank van Onderwijs en die van VDAB aan elkaar kunnen worden gekoppeld? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zijn er meer bepaald onoverkomelijke knelpunten opgedoken? Zal er effectief werk worden gemaakt van een koppeling van beide databanken? Tegen wanneer kan dit worden gerealiseerd? Welke resultaten kan VDAB voorleggen inzake de begeleiding van vrij ingeschreven jongeren aan de hand van lopende projecten? Zijn er inmiddels ook nieuwe acties op het getouw gezet om jongeren die geen recht op een inschakelingsuitkering hebben en die zich aanmelden bij VDAB, op te volgen en te begeleiden naar een nieuwe job?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega's, ik kan vrij kort zijn. Eind 2015 hebben VDAB en het departement Onderwijs afgesproken om samen een analysenota te maken over de koppeling van beide databanken. VDAB en het departement Onderwijs zijn in januari met een uitgebreide en grondige analyse gestart. Er moet immers op zoek worden gegaan naar de jongeren die in geen enkele databank zitten. Dit heeft tot gevolg dat VDAB en diverse databanken van het departement Onderwijs gegevens moeten uitwisselen. Dat is naar verluidt geen evidente zaak, maar zowel minister Crevits als ikzelf dringen er in elke beleidsraad waar we samen aan deelnemen – onder meer over duaal leren – op aan dat men met oplossingen komt. Overigens moet men ook met diverse federale databanken een koppeling realiseren, want men moet onder meer nagaan wie een leefloon ontvangt en wie arbeidsongeschikt is.

Omdat we niet alleen de omvang van de problematiek in kaart willen brengen maar een proactief beleid willen voeren, heeft VDAB gegevens tot op het niveau van de individuen nodig. Het opzetten van deze data-uitwisseling vergt het akkoord van de Vlaamse en federale privacyinstanties. Op dit moment zijn de machtigingen voor deze uitwisseling er nog niet. Het doorlopen van die analyses en procedures vraagt tijd, maar stap voor stap willen de minister van Onderwijs en ikzelf de koppeling van beide databanken realiseren. Vandaag zijn we er evenwel nog niet.

Wat uw tweede vraag betreft, kan ik het volgende zeggen. VDAB maakt geen onderscheid naargelang het statuut van de ingeschreven jongeren om dienstverlening aan te bieden. De klemtoon van het dienstverleningsmodel van VDAB ligt op maatwerk voor iedere jongere.

Dit wil dus zeggen dat concrete resultaten voorleggen specifiek voor de groep 'vrij ingeschreven jongere' niet mogelijk is. We stellen vast dat in de groep 'vrij ingeschreven jonge werkzoekende' vaak kwetsbare jongeren zitten. Binnen het brede aanbod van maatregelen wil ik toch twee specifieke projecten kort naar voren schuiven. Deze twee projecten leggen de klemtoon op kwetsbare jongeren. Kwetsbare jongeren is evenwel niet gelijk aan niet-ingeschreven jongeren, die het voorwerp van uw vraag uitmaken.

In de tweede ESF-oproep voor WIJ! worden ook vindplaatsgerichte acties – de zogenaamde 'FIND-BIND-MIND'-aanpak – door de verschillende partners mee opgenomen. Hiermee worden, naast het gedeelte toeleiding vanuit VDAB, ook NEET-jongeren, jongeren die niet in tewerkstelling, opleiding of training zitten, bereikt uit activiteiten, evenementen of infosessies van de verschillende partners of lokale netwerken waarmee men samenwerkt.

Het tweede project zijn de voortrajecten voor kwetsbare doelgroepen via ESF. De voortrajecten moeten ertoe leiden dat de doelgroep zich in een sterkere positie bevindt om toegeleid te worden naar de arbeidsmarkt. Ook daar is een heel specifieke inzet op kwetsbare jongeren.

In 2015 zijn er geen concrete nieuwe acties op touw gezet voor deze groep. VDAB maakt geen onderscheid in statuut van de jongere. In oktober 2014 is er beslist om een tender 'begeleiding van jongvolwassen werkzoekenden die dreigen hun beroepsinschakelingsuitkering te verliezen' op te starten. Deze is opgestart in februari 2015. In totaal werden 86 jongeren toegeleid. Alle begeleidingen kunnen één jaar lopen. Definitieve conclusies kunnen nog niet getrokken worden en maken deel uit van een eindrapport. Dit rapport maakt deel uit van de tender en dient uiterlijk 30 september 2016 door de tenderpartners ingediend te worden.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u. Het is goed te horen dat er effectief stappen werden gezet, dat er een analyse wordt uitgevoerd en dat u het ook ruimer ziet, onder andere wat de databanken met leefloners betreft. De koppeling met de databank onderwijs is voor ons een heel cruciale stap. We staan daar ten volle achter. Ik begrijp dat een en ander niet zo gemakkelijk te realiseren is en dat daarvoor een aantal akkoorden dienen te worden gesloten. We durven toch aandringen om een hoog tempo aan te houden. Het zal immers ook nog wel even duren voor we de resultaten op het terrein zullen voelen. We mogen dus geen tijd verliezen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Graag wil ik nog kort het volgende toevoegen aan de vraag van collega Talpe. Onlangs stelde ik een schriftelijke vraag over de begeleiding van de NEET-jongeren. Nu blijkt dat die WIJ!-projecten, die IBO-trajecten, die instapstages wel werken. De manier van aanpakken is op dat vlak wel goed. Dat wil niet zeggen dat de begeleiding van die jongeren geen extra aandacht moet krijgen. De opsporing is cruciaal, dan denk ik aan de aanpak van NEET-jongeren in grootsteden. Dat is een goed voorbeeld van maatwerk. De databank waarvan sprake kan hierbij een goed hulpmiddel zijn. De warme overdracht kan ook een inspiratiebron zijn.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: We zijn het erover eens dat 'FIND-BIND-MIND' de goede aanpak is. Het probleem is de FIND-component. Collega Crevits en ikzelf staan sterk achter die databankkoppeling en we bundelen onze krachten om daar verder aan te werken. Eenvoudig is dat evenwel niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toename van langdurig ziekteverzuim bij werknemers – 1106 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Uit een onderzoek bij 18.000 bedrijven door SD Worx blijkt dat jaar na jaar meer arbeidsdagen verloren gaan door langdurig ziekteverzuim, terwijl het aantal dagen thuisblijven door een ziekte van korte duur, tot één maand, ongeveer gelijk blijft. De langdurige afwezigheid, van een maand tot een jaar, stijgt spectaculair: in 2008 ging het nog om 1,75 procent van de werkdagen, vorig jaar al om 2,81 procent. Liefst 11 procent van de werknemers in de privésector was vorig jaar langer dan een maand ziek. De hoofdoorzaak is de toenemende stress. De beveiligingssector, het transport en de horeca scoren slecht in het onderzoek. Een sector die het wel goed doet, is die van de computerprogrammeurs. Die mensen hebben meer vrijheid in hun werk, en daardoor ook minder stress, zo blijkt. Ook één of twee dagen thuiswerken blijkt een heilzaam effect te hebben op de gezondheid van werknemers.

Ofschoon het welzijnsbeleid en de wetgeving op de arbeidsduur en -organisatie federale bevoegdheden zijn, kan ook Vlaanderen zijn steentje bijdragen tot een betere arbeidsorganisatie. Het is immers duidelijk dat er op de werkvloer initiatieven moeten worden genomen om de arbeidsvormen en -noden te moderniseren. In Vlaanderen focust de minister zijn beleid op de waardering van elk talent en competentieontwikkeling met aandacht voor werkbare loopbanen. Dat sluit ook aan bij het beleid dat gericht is op de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd tot 67 jaar en de langere loopbanen van werknemers. Ook met het oog op evenredige arbeidsdeelname is dergelijk beleid noodzakelijk.

De vraag kan echter ook gesteld worden in welke mate dit van toepassing is op de zogenaamde 'spitsuurgeneratie'. Het is deze generatie van 25- tot 45-jarigen die geconfronteerd wordt met de hoogste mate van stress, de grote boosdoener voor langdurig ziekteverzuim. De spitsuurgeneratie moet zich immers niet alleen focussen op hun carrière, maar ook op zorgtaken in hun gezinsleven, het verwerven van een eigen woning en soms zelfs al de zorg voor hulpbehoevende ouders. De minister heeft al enkele mooie beleidsinstrumenten ontwikkeld, zoals de loopbaancheques en de aangekondigde aanpassing van de kmo-portefeuille, om hierop in te spelen. Ook vanuit VDAB wordt veel meer gezocht naar een betere match tussen werkzoekenden en vacatures. Toch blijft werkbaar en wendbaar werk voor heel wat werknemers nog een probleem. Recent merkten we nog bij de voorstelling van het rapport 'Sectoren aan de slag met werkbaar werk' dat een kleine helft van het beschikbare ESF-budget voor sectorale werkbaarheidsprojecten onbenut bleef. Bovendien bleken de wél toegekende budgetten vooral te focussen op het personeelsverloop en vroegtijdige uitstroom van werknemers. Ook hier ontsnapte de spitsuurgeneratie andermaal aan de aandacht.

Verder is er ook het stelsel van de aanmoedigingspremies en de loopbaanonderbreking, waarbij het de bedoeling is om de combinatie tussen werk en zorg te vergemakkelijken. Ook hier is er nog werk aan de winkel om iedereen ten volle te

bereiken. We denken dan in eerste instantie aan de groep van alleenstaanden, in het bijzonder aan degenen met kinderlast of met zorglast voor ouders. Het zijn allemaal factoren die stressverhogend werken en die daardoor ook het risico op langdurig ziekteverzuim verhogen.

Minister, welke conclusies trekt u uit de bevindingen van het onderzoek van SD Worx over de spectaculaire stijging van het ziekteverzuim bij werknemers voor uw beleid? Zult u overleg plegen met uw federale collega van Werk met het oog op een bijsturing van de federale wetgeving over de arbeidsduur en andere wetten die bepalend zijn voor een moderne arbeidsorganisatie?

Zult u ook de werkgeversorganisaties vragen om oog te hebben voor het verhogen van de autonomie bij de uitvoering van het werk door hun werknemers, om zo een groot risico op langdurig ziekteverzuim te temperen?

Zult u initiatieven nemen, desgevallend in samenwerking met de Vlaamse sociale partners, om projecten rond werkbaar en wendbaar werk te ontwikkelen die zich focussen op het voorkomen van stress en langdurig ziekteverzuim bij de spitsuurgeneratie en de alleenstaanden?

Welke initiatieven neemt u voor de in het regeerakkoord vermelde bijsturing van de aanmoedigingspremies opdat vooral de spitsuurgeneratie en alleenstaanden hiervan optimaal kunnen gebruikmaken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, dames en heren, mevrouw Talpe, u vraagt welke conclusies ik trek. Als u de cijfers bekijkt, ziet u dat verzuim niet noodzakelijk vaker voorkomt in sectoren met fysiek zware arbeid. Wel zien we dat naarmate de leeftijd stijgt, het ziekteverzuim toeneemt. De link tussen langdurig verzuim en leeftijd is ook vroeger al aan bod gekomen. Het langer aan het werk blijven, zal wellicht ook dit fenomeen nog versterken. Dit wil ook zeggen dat de nodige aandacht besteed zal moeten worden aan het werkbaar houden van de werkomgeving voor iedereen. Het is een gekende problematiek.

En zoals u weet, zet ik daar in diverse aspecten van mijn beleid op in. Op de website www.werkbaarwerk.be van de SERV en in de toolbox 'talentontwikkelaar' worden de instrumenten en voorbeelden aangereikt om op de werkvloer concreet aan de slag te gaan rond bijvoorbeeld langdurig ziekteverzuim. De sectoren hebben een specifieke ESF-oproep voor werkbaarheidsprojecten. Hoewel ze dit niet moeten meenemen, hebben 29 van de 33 sectoren werkbaarheid expliciet als prioriteit of als actie onder een andere prioriteit meegenomen. We voelen dat dit begint te leven in de sectoren.

Werknemers ondersteun ik inderdaad met de loopbaanbegeleidingscheques. Bedrijven en organisaties kunnen projecten uitwerken, onder meer via de ESF-oproepen. U weet dat ook in kmo-portefeuille of de kmo-groeiportefeuille aspecten van humanresourcebeleid uitdrukkelijk worden opgenomen.

Federaal minister Kris Peeters heeft in 2015 twee rondetafels georganiseerd in het teken van werkbaar werk. Het bijsturen van de wet rond de arbeidsduur kwam daar aan bod. Op dit moment worden verschillende mogelijke aanpassingen besproken in de Nationale Arbeidsraad. Uiteraard hopen we om hier, hoewel het een federale bevoegdheid is, de vinger aan de pols te kunnen houden.

U kent mijn filosofie: werknemers die met goesting aan de slag blijven, voelen zich wellicht beter op de werkplek. Dat is een belangrijk aandachtspunt in mijn beleid. Ik zal op dit terrein verder inzetten, samen met de sociale partners. De

sociale partners namen het voortouw in het sensibiliseren over dit topic. Ik verwees al naar de website van de Stichting Innovatie en Arbeid bij de SERV. Daar komen de instrumenten, tools en goede praktijken aan bod.

Ik zal daarnaast nog sterker inzetten op 'met goesting aan de slag gaan'. U weet dat ik in mijn conceptnota de focus op talent en competentie naar voren heb geschoven. Ik zet in op een laagdrempelig instrumentarium met een groot bereik, ook in kleine ondernemingen. Dat gebeurt onder meer met de kmo-portefeuille en kmo-groeiportefeuille. Dit vernieuwde instrument wordt binnenkort, vanaf 1 april, operationeel. Ik ga uit van een geïntegreerde, maar flexibele aanpak om stap voor stap vooruitgang proberen te boeken.

Ook in voorbereiding is het derde spoor in mijn 'focus op talent en competentie'-beleid. Met dat spoor wil ik dat de sociale partners en stakeholders een mobiliserende strategie ontwikkelen van waaruit we vooroordelen kunnen doorbreken. Vooroordelen doorbreken, zal zeker in het licht van werkbaar werk een element zijn.

De Vlaamse Regering heeft naar aanleiding van de begroting 2016 beslist om met ingang van 2 september het stelsel van loopbaanonderbreking en de aanmoedigingspremies voor het openbaar ambt te hervormen en te integreren; voor de private aanmoedigingspremies verandert er niets. We zullen ze integreren om een betere combinatie tussen werk en zorg te verkrijgen. De motieven die nog mogelijk zullen maken om loopbaanonderbreking te nemen of om een aanmoedigingspremie te krijgen, zullen enkel zorg en opleiding zijn. Daarnaast wordt er ook nog in een bijsturing voorzien van de aanmoedigingspremies voor de landingsbanen in de sociale profit. Het doel daar is dat landingsbanen enkel nog mogelijk blijven voor zorgberoepen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik had in mijn initiële vraag benadrukt dat er al tal van inspanningen worden geleverd. Het is goed om te horen dat u de vinger aan de pols houdt. Iedereen begint het werkbaar werk te omarmen, maar uiteraard duurt de concrete uitwerking daarvan iets langer.

Het is belangrijk dat we vanuit Vlaanderen de kar op het federale spoor helpen duwen. Een lonende aanpak zal uiteraard een integrale aanpak zijn. We moeten elkaar inderdaad versterken.

De flexibiliteit zal een zekere 'mind switch' vergen, zowel van de werkgevers als van de werknemers. We komen uit een tijdperk waarbij het accent eerder lag op controleren en op een vaste tijdsdruk. De werkgevers moeten vertrouwen durven te geven aan de werknemers en omgekeerd moeten de werknemers dit vertrouwen uiteraard honoreren. Er komt dus een verandering in de hoofden aan.

Ik wil nog even kort de aandacht vestigen op de spitsuurgeneratie. Het klopt uiteraard dat vooral oudere werknemers langer ziek zijn, maar we moeten nu aandacht hebben voor de spitsuurgeneratie: we moeten ervoor zorgen dat zij op latere leeftijd niet geconfronteerd worden met stress en burn-out. Vandaar een extra vraag om in het kader van wendbaar en werkbaar werk zeker die groep mee te nemen, en ook bij de sociale partners te polsen hoe we dat optimaal kunnen aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.